Vaimu Vägi

Nr 7 (374) / august 2026 VÄIKE-MAARJA VALLA AJALEHT

44 aastat Väike-Maarja apteegi hingeks olnud Vaike Palmiste läks väljateenitud pensionile

Juuli lõpus sai läbi üks peatükk Väike-Maarja kogukonna elus. Pärast 44 aastat kohalikus apteegis töötamist ning enam kui kolme aastakümmet selle juhtimist eraettevõtjana läks proviisor Vaike Palmiste väljateenitud pensionile. Tema jaoks ei olnud apteek kunagi lihtsalt ravimite müügikoht. See oli paik, kuhu inimesed tulid nõu küsima ja muret kurtma.

HEILI TAMMUS
toimetaja

„Apteegitöö pole ainult ravimite müük. Vahel tuleb lihtsalt kuulata ja vahel läheb inimene ka ilma ostuta koju. See on usalduse müük," rääkis Palmiste.

Kaheksas apteek sai koduks

Lapsepõlves käis Vaike kodust tänu küla ainsale telefonile läbi kogu kohalik elu ning ilmselt andiski see tõuke omandada haridus Tartu Ülikoolis farmaatsia erialal ja proviisori kutse, et just maapiirkonna inimesi aidata. Ta alustas 1975. aasta 1. märtsil töötamist Rakvere rajooni proviisorina ning töötas seal, kus vaja oli: Rakvere rajooni keskapteegis, Tamsalus, Kadrinas, Laekveres, Simunas, Roelas ja Viru-Jaagupis. 1982. a 1. augustil asus Vaike tööle Väike-Maarja apteegi juhatajana. Väike-Maarja oli tema jaoks juba kaheksas apteek.

„Laps oli siis kahe ja poole aastane. Lootsin, et ehk pean Väike-Maarjas vastu nii kaua, kuni laps siin kooli lõpetab," meenutas ta tolleaegseid plaane.

Väike-Maarja apteegist kujunes Vaikel aga enam kui nelja aastakümne pikkune elutöö. Tütar Veronika Palmiste, kelle kooli lõpetamiseni Vaike esialgu Väike-Maarjasse jääda lootis, on tänaseks Eestis tunnustatud veresoontekirurg.

Külmast pastoraadist tänapäevasesse apteeki

Palmiste mäletab sellest teekonnast hästi kõiki aastaid ja olulisi kuupäevi. Väike-Maarja apteek tegutses tema tööle asumise ajal pastoraadihoones.

„Talvel olid seal miinuskraadid," tõdes ta.

„Rajooni raamatupidaja sõnas pärast, et Väike-Maarja oli varem nii kokkuhoidlik apteek, aga kui Palmiste sinna läks, siis kulud kasvasid. Aga mina ütlesin, et mina külmetama ei hakka ega lase ka oma töökaaslastel külmetada ja mul olid apteegil ju tulud ka."

Proviisor ja Väike-Maarja apteegi kauaaegne omanik Vaike Palmiste pühendas siinsete inimeste aitamisele 44 aastat. Foto Heili Tammus

„Apteek on kogu aeg arenenud ja rahvas on mind hoidnud. Kui remonti oli vaja teha, anti küll raha, aga ehitusmaterjali kaubandusest osta ei tohtinud. Otsisin siis tuttavate kaudu. Kui toodi kümme tonni briketti ja need jäeti kuurist kaugele, leidsime jälle inimesed, kes appi tulid. Kõik sai tehtud," meenutas Vaike tänulikult.

Kui pastoraadihoone tagastati, leidis vald apteegile ajutise kodu Põhja tänava korteris. Alates 1995. aastast ehk nüüdseks juba 31 aastat tegutseb apteek praeguses asukohas endises haiglahoones.

Julge samm ettevõtjaks

1993. aasta 1. aprillil sai vallavalitsuse toel Väike-Maarja apteegist eraapteek ning Vaike Palmistest ettevõtja.

„Küsiti, kas olen mõelnud erastamise peale. Laenasin sugulastelt raha. Hulgimüüja tuli algusajal ka vastu ja maksetähtaeg oli lausa 90 päeva. Viimasel ajal oli mulle kui suurostjale maksetähtaeg 45–60 päeva."

Jätkub lk 5

SKO Motorsi 26. Rakke Rattamaraton pakkus nii võistluspinget kui ka üllatusi

SKO Motorsi 26. Rakke Rattamaraton tõi taas Pandivere kõrgustiku radadele suure hulga rattureid. Tänavu sai Rakke radadel sõidurõõmu maitsta üle 700 ratturi, sest lisaks 48-kilomeetrisele põhisõidule ja 17-kilomeetrisele poolmaratonile toimusid ka ajavõtuta lastesõidud, kus erinevates sõitudes lõi kaasa üle saja noore rattasõbra. Sündmuse nimitoetaja SKO Motors ehk Škoda esindus Laagris oli võistluspäeval samuti kohal, tuues uudistamiseks välja Škoda uusimad mudelid ning pakkudes tegevusi ja avastamisrõõmu nii suurtele kui ka väikestele. Nii oli rattamaratonil lisaks spordile põhjust uudistada ka värskeid automudeleid ja veeta aega kogu perega.

Lisaks sportlikule pingele pakkus võistluspäev omajagu emotsioone ja ootamatuid kohtumisi. Foto: Janne Epner

Tänavune võistluspäev pakkus korraldajatele taaskord omajagu väljakutseid. Võistlusele eelnenud päeval ja terve võistlusele eelnenud öö sadanud vihm muutis rajad tavapärasest oluliselt märjemaks ja raskemaks ning eriti hästi andis see tunda veetakistuses, kus vett oli seekord kohe päris palju. Samas just sellised olud annavadki Rakke rajale oma näo ja muudavad sõidu ratturitele veelgi põnevamaks.

48-kilomeetrise põhisõidu alguses sai teistelt eest ära kuueliikmeline juhtgrupp, mis Emumäel lagunes. Enne vahefinišit kiirendanud Josten Vaidem sai teistelt eest ning talle suutis järele jõuda Markus Pajur. Kahekesi edasi sõites jõuti peaaegu lõputõusudeni, kus Vaidem tegi otsustava mineku ning võitis ajaga 1.49.47. Pajur lõpetas teisena ja kolmanda koha sai Kirill Tarassov.

Naiste sõidus oli võitlus lätlanna Evelina Ermane-Marcenko, Janelle Uibokandi ja soomlanna Karoliina Leinoneni vahel. Tehnilisematel lõikudel suutis lätlanna konkurentidest paremini sõita ning jõudis lõpuks oma esimese Bosch Eesti Maastikurattasarja etapivõiduni ajaga 2.08.46. Teise koha sai Janelle Uibokand ja kolmandaks tuli soomlanna Karoliina Leinonen.

17-kilomeetrisel poolmaratonil olid noorte arvestuses kiireimad Karel Laansoo ja Isabel Kiis.

Lisaks sportlikule pingele pakkus võistluspäev ka omajagu emotsioone ja üllatusi. Rakke Jahiselts oli rajale üles seadnud karu topise, mis tekitas ratturites ja pealtvaatajates omajagu elevust – kuigi eelnevalt informeeriti sõitjaid üllatusest, sai mõnigi võistleja metsas ootamatu kohtumise osaliseks. Sellised väikesed detailid ongi osa Rakke Rattamaratoni näost ning annavad võistlusele midagi, mida mujalt ei leia.

26 aastat Rakke Rattamaratoni korraldamist on näidanud, et ühe suure spordisündmuse taga on väga palju inimesi. Suur tänu kõigile vabatahtlikele, abilistele, koostöö partneritele ja toetajatele, kes aitavad võistlusel igal aastal toimuda. Eriline tänu kohalikele toetajatele – Andres Keär, Andri Sirp, Tiit Kiigemägi, Piret Koolmeister, Väike-Maarja vald ja Antti Isotalo.

Eriline tänu kuulub maaomanikele, kelle lahke suhtumine ja valmisolek anda oma maadel võistluse toimumiseks võimalus on Rakke Rattamaratoni puhul hindamatu. Just tänu heale koostööle saame ratturitele pakkuda neid radu ja maastikke, mis teevad Rakke võistluse eriliseks.

Ja lõpuks suur aitäh kõigile, kes olid võistluspäeval kohal – ratturitele, kaasaelajatele ja neile, kes lihtsalt tulid vaatama, mis linnamäel ja Rakke ümbruse radadel toimub.

Rakke Rattamaraton on selleks korraks jälle sõidetud. Rada oli märg, veetakistus tavapärasest sügavam, karu vaatas metsas tõetruult vastu ja ratturid andsid endast parima. Just sellised päevad jäävad meelde.

Aitäh kõigile!

ENNO EILO

Tantsurõõm kandis meie inimesed suurtele tantsupidudele 2

Arheoloogid avasid Punamäel akna Agelinde linnuse minevikku 5

Simunas sünnivad muinasaja ehted ja rõivad meister Susanna käe all 9

Väike-Maarja valla kodukohvikute päeva info 10

Nobedad Jalad jooksid Munamäelt mereni 12

Lääne-Virumaa jooksusari Emumäel – vihm jooksjaid ei heidutanud 13

Loe internetis www.v-maarja.ee

Peremehetute ehitiste arvelevõtmine

Väike-Maarja Vallavalitsus andis 17.06.2026 korraldused peremehetute ehitiste arvelevõtmiseks järgmistes asukohtades:

Varangu külas Veski katastriüksusel (katastritunnus 92801:001:0486), kus asuvad veski-elamu ja kuur

Kamariku külas Ussi katastriüksusel (katastritunnus 92801:001:0323), kus asuvad elamu ja kõrvalhoone

Ehitiste omanikud ei ole teada ning ehitised ei ole kantud ehitisregistrisse.

Peremehetuks tunnistamise eesmärk on ehitiste hõivamine ja maareformi lõpuleviimine.

Isikutel, kellel on vastuväiteid või õigusi nimetatud ehitiste suhtes, palutakse esitada vastuväited kirjalikult Väike-Maarja Vallavalitsusele (Pikk tn 7, Väike-Maarja või valitsus@v-maarja.ee) hiljemalt 31. augustiks 2026.

Vastuväidetes tuleb märkida vastuväite esitaja andmed ning põhjendada ja tõendada oma õigust ehitisele.

Kui määratud tähtajaks vastuväiteid ei esitata, on peremehetu ehitise hõivamise kohustus kohalikul omavalitsusel.

Avatud on kodutoetuse taotlusvoor lasterikastele peredele

Avanes kolme- ja enamalapselistele vähekindlustatud peredele mõeldud kodutoetuse taotlusvoor.

Taotlusi saab esitada kuni 14. septembrini 2026 Riigi Tugiteenuste Keskuse hallatavas e-toetuse keskkonnas .

Kodutoetuse eesmärk on parandada lasterikaste perede elamistingimusi. Toetust saavad taotleda pered, kellel puudub sobiv eluruum või kelle olemasolev kodu ei vasta tänapäevastele elamistingimustele. Toetuse abil on võimalik osta, ehitada, laiendada või renoveerida eluruumi.

Toetuse maksimaalne suurus on 12 000 eurot.

Rohkem infot taotlemise ja tingimuste kohta leiad veebilehelt https://eis.ee/teenused/kodutoetus.

Ao paisjärve KMH aruande avalik väljapanek ja arutelu

Keskkonnaamet teatab Põltsamaa jõe Ao (II) paisjärvest eraldamise ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise (KMH) aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu toimumisest.

Kavandatavaks tegevuseks on Põltsamaa jõe eraldamine senisest Ao (II) paisjärvest pinnastammiga, säilitades järv eraldiseisva kaldaveehoidlana. Kaldaveehoidlast eemaldatakse sete ja veehoidla kaevatakse sügavamaks. Ao II pais likvideeritakse ning veetaset jões ja kaldaveehoidlas edaspidi ei reguleerita. Ao (II) paisjärv (VEE2066010) asub Lääne-Viru maakonnas Väike-Maarja vallas Räitsvere külas Paisjärve katastriüksusel (66001:001:0194). Keskkonnaamet algatas kavandatavale tegevusele vee erikasutuse keskkonnaloa taotluse menetluses KMH 29.08.2025 kirjaga nr DM-133183-6.

Arendaja on Rakke Kalaspordiklubi (Kinksu, Ao küla, Väike-Maarja vald, Lääne-Viru maakond, 46303), kontaktisik Kaur Salus, tel nr +372 5647 8105, kaursalus@gmail.com.

Otsustaja on Keskkonnaamet (Roheline tn 64, Pärnu, 80010), kontaktisik Merike Pärtma, tel nr +372 5906 5684, info@keskkonnaamet.ee.

Keskkonnamõju hindaja (ekspert) on Osaühing Alkranel (Riia tn 4, Tartu, 51004), juhtekspert Tanel Esperk, kontaktisik Elar Põldvere, tel nr +372 528 9197, elar@alkranel.ee.

KMH aruandega on võimalik tutvuda avalikul väljapanekul 13.07.–17.08.2026 keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS aadressil https://kotkas.envir.ee (avalehel valida „KMH avalik väljapanek“).

Kirjalikke ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi KMH aruande kohta saab esitada kuni 17.08.2026 (k.a) otsustaja kontaktidel.

KMH aruande avalik arutelu toimub 24.08.2026 kell 18.00 Rakke Kultuurikeskuse väikeses saalis (Simuna tee 10, Rakke alevik, Väike-Maarja vald, Lääne-Viru maakond).

Väike-Maarjas avas uksed Euroapteek: uus koduapteek toob parima nõu ja soodsaimad hinnad

5. augustil avas Väike-Maarjas, aadressil Ravi tn 1, uksed Euroapteek, võttes teatepulga üle väärikale pensionile suunduvalt armastatud apteekrilt Vaike Palmistelt.

EUROAPTEEK

Euroapteegi tegevjuhi Kristiina Joosu sõnul on kogukonna usaldus ja inimeste heaolu alati esikohal.

„Apteegi tõeline väärtus peitub inimestes, kes iga päev kliente aitavad. Teame, kui olulised on kohalikele personaalne teenindus, asjatundlik nõu ja kindlustunne, et vajalik abi on alati lähedal. Vaike Palmiste panus Väike-Maarja kogukonna tervisesse on olnud hindamatu ning meie soov on seda pärandit väärikalt jätkata. Soovime, et iga külastaja tunneks end Euroapteegis oodatuna ning saaks professionaalset abi ja usaldusväärseid terviselahendusi alati parima hinnaga.“

Euroapteegi Väike-Maarja esinduse avamine. Paremalt esimene Euroapteegi tegevjuht Kristiina Joosu. Foto: erakogu

Euroapteek seisab selle eest, et ravimid ja tervisetooted oleksid klientidele alati võimalikult soodsalt kättesaadavad. Seda, et Euroapteegis on parimad hinnad, kinnitab ka uuringufirma Nielseni poolt läbiviidud apteegikülastajate uuring.

Lisaks igakuistele atraktiivsetele sooduspakkumistele pakub Väike-Maarja Euroapteek üle 60-aastastele püsiklientidele igal esmaspäeval ja pensionipäeval kogu ostukorvilt 15% soodustust (v.a retseptiravimid).

Ootame kõiki Väike-Maarja elanikke külla oma uude koduapteeki aadressil Ravi tn 1! Tervis algab heast nõust ja õigetest valikutest ning Euroapteegis oleme selleks alati olemas.

Tantsurõõm kandis meie inimesed suurtele tantsupidudele

2025. aasta üldtantsupeo ISEOMA järgselt sai valla ajalehest lugeda: „Kui sa tunned, et tahad olla osa suurest tantsuperest, vali endale sobiv rühm ja mine trenni. Kui sa tahad palju õppida ja esineda, siis mine trenni. Kui sa veel ei tea, kas tahad, siis tule ja proovi ning juba järgmisel suvel võid ennast leida tantsimas Pandivere päeval, Rakveres 5. Meeste Tantsupeol Viiekordne või mõnel vahval spontaansel tantsutuuril.“

Nüüdseks ongi need vahvad peod ja lisaks palju kohalikke esinemisi toimunud. Üleskutse trenni tulla, võtsid vastu ka paljud mehed, kes igapäevaselt rühmades ei tantsinud ja liitusid meeste tantsupeo ettevalmistusega.

Rakke ja Väike-Maarja rahvatantsijad osalesid kevadel väga suurejoonelisel kontsertlavastusel „Lurich 150“ Ebavere lauluväljakul. Kui alguses tundus osadele hirmutav rongkäigu pikkus, siis tegelikult oli see tore võimalus pasunakoori saatel järelkasvule tantsupeo rongkäigu traditsioonist aimu anda. Põnevaks väljakutseks, mis pidu ilmestas, olid lauljate, tantsijate ja pillimängijate ühisnumbrid.

Järgmiseks, nagu olime aasta tagasi lubanud, leidsidki 4 rühma Rakke ja 6 rühma Väike-Maarja erinevas vanuses mehi ennast meeste viiendalt tantsupeolt. Vaimu ja väega tantsisid peaproov-etendusel ja kolmel kontserdil täismajale 78 meie meest, tehes tänukummarduse Maie Oravale. Olgem uhked! Tantsuõpetajatena teame oma kogemusest, et nendest kõige nooremad on need, kes suurte eeskuju nähes viivad meie rahvatantsu traditsiooni edasi ja jäävad tantsule truuks. Aitäh teile, kodused, kes te tagalas kindlameelselt tegutsesite, et rõivad oleks korras ja tantsumeestel meel virge. Tänu saatjatele: Kristi Vainola, Kristiine Kond, Mairi Beilmann, Alis Münter, Kaja Laar!

Kuus rühma Väike-Maarja erinevas vanuses mehi meeste viiendal tantsupeol. Foto: Heili Tammus

Neli rühma Rakke tantsumehi meeste viiendal tantsupeol. Foto: erakogu

Rakke neiud Jõgevamaa liikumispeol „Ajapärlid“. Foto: erakogu

Spontaanseks tantsutuuriks võib lugeda Jõgevamaa liikumispeol „Ajapärlid“ osalemist. Seal käisid Rakke 2.–7. klassi tüdrukud ja neiud ning Väike-Maarja 3.–4.klassi tüdrukud ja neiud. Ilm ei olnud nii soodne kui meestete tantsupeol, kus vihma saime vaid ühel kontserdil, kuid tantsurõõmu see ei pidurdanud. Peol kuulutati avatuks rühmade registreerimine aasta pärast toimuvale 4. Naiste Tantsupeole „EmaLugu“.

Seega saame ennast ka sellel aastal korrata:

Kui sa tunned, et tahad olla osa suurest tantsuperest, vali endale sobiv rühm ja mine trenni. Kui sa tahad palju õppida ja esineda, siis mine trenni. Kui sa veel ei tea, kas tahad, siis tule ja proovi ning juba järgmisel suvel võid ennast leida 4. Naiste Tantsupeol, esineda erinevatel valla sündmustel või isegi 2028. aastal XIV noorte tantsupeol või XXII üldtantsupeol, mille ettevalmistused algavad juba nüüd.

Tantsimiseni!

RIINA GULL JA EGNE LIIVALAID
Rakke ja Väike-Maarja rahvatantsujuhendajad

Elanike arv Väike-Maarja vallas 1. augusti 2026. a seisuga on **5465**.

Vallavalitsuses 03.06.2026

■ Väljastati ehitusluba elamu lammutamiseks Rakke alevikus Jaama tn 2.

■ Kinnitati OÜ Pandivere Vesi 2025. aasta majandusaasta aruanne. Aruandeaasta kahjum 35 941 eurot, kaetakse eelmiste perioodide jaotamata kasumist.

■ Otsustati sulgeda seoses Väike-Maarja alevikus toimuva õppusega ILVES J. Liivi tänav (kalmistu lõpust kuni Tamsalu maanteeni) liikluseks ajavahemikul 7. juuni 2026 kell 19.00 kuni 11. juuni 2026 kell 17.00.

■ Edastati volikogule:
- valla põhimäärus ja lasteaia osalustasu määrus uues redaktsioonis;
- valla 2025. aasta majandusaasta aruanne.

■ Määrati alates 01.06.2026 Väike-Maarja Tervisekeskus OÜ juhatuse liikmetele igakuine tasu: Ene Kinks 500 eurot ja Ivika Meekler 300.

■ Määrati Indrek Kesküla valla volitatud esindajaks läbirääkimistel Haridus- ja Teadusministeeriumiga ja õpetajate esindajatega õpetajate töötasu alammäära ja töötingimuste osas.

Vallavalitsuses 10.06.2026

■ Määrati moodustatava katastriüksuse koha-aadressiks Varblase, Piibe küla ja sihtotstarbeks maatulundusmaa.

■ Tunnustati haridustoetusega põhikooli kiitusega lõpetamise eest Ketrin Poolmad.

■ Tunnistati lihthankes „Toiduainete ostmine Simuna Koolile 2026/2027 õppeaastal“ edukaks AS Kaupmees & Ko pakkumus.

■ Pikendati sotsiaaleluruumi üürilepinguid kolme taotlejaga.

Vallavalitsuses 17.06.2026

■ Lubati aiamaale rajada kuni 120 cm kõrgune piirdeaed ja ligikaudu 9 m2 teisaldatav istumisala.

■ Otsustati võtta peremehetute ehitistena arvele Varangu külas Veski katastriüksusel asuvad ehitised (veski-elamu ja kuur) ja Kamariku külas Ussi katastriüksusel asuvad ehitised (elamu ja kõrvalhoone);
- avaldada teade hõivatavate ehitiste, nende asukoha ning viimase teadaoleva omaniku kohta väljaandes Ametlikud Teadaanded, valla ajalehes ja veebilehel;
- määrati vastuväidete esitamise tähtajaks 31.08.2026.

■ Otsustati rahastada 13 valla hajaasustuse programmi esitatud projekti.

■ Jäeti rahuldamata 18 hajaasustuse programmi esitatud taotlust.

■ Eraldati reservfondist Väike-Maarja sauna küttetorustiku vahetuseks 7000 eurot.

■ Otsustati müüa kinnisvarabüroo maaklerteenuse kaudu korteriomandid Väike-Maarja alevikus: Tamme tn 5-12, hinnaga 26 000 eurot ja Uus tn 2-4, hinnaga 15 000 eurot.

■ Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Telia Eesti AS kasuks kinnisasjadele asukohaga Muru ja Pargi tn 7, Vao küla.

■ Tunnustati põhikooli kiitusega lõpetamise eest 100-eurose haridustoetusega: Riia Rebast, Katriin Veermetsa ja Lisett Marii Viikmaad.

■ Tunnustati gümnaasiumi kuldmedaliga lõpetamise eest 200-eurose haridustoetusega: Angelina Alti, Mihkel Ilvest, Mairit Kaarjärve ja Rainis Lükki.

■ Tunnustati gümnaasiumi hõbemedaliga lõpetamise eest 150-eurose haridustoetusega Elisabeth Ervaldit.

■ Väljastati kasutusluba kaugküttetorustiku kasutamiseks Rakke alevikus Faehlmanni tee 33, 46 ja Kapu–Rakke–Paasvere tee.

■ Pikendati sotsiaaleluruumide üürilepinguid kolme taotlejaga kuni 30.06.2028.

Vallavalitsuses 25.06.2026

■ Otsustati müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel elektroonilisel oksjonil osta.ee keskkonnas Väike-Maarja alevikus asuvad kinnisasjad (100% tootmismaa): Tööstuse tn 1 (pindala 2916 m²), alghind 7900 eurot; Tehno tn 15 (pindala 1011 m²), alghind 27 900 eurot; Tehno tn 17 (pindala 1613 m²), alghind 19 900 eurot; Tehno tn 10 (pindala 348 m²), alghind 1900 eurot.

Vallavolikogus 30.06.2026

Kohal 14 volikogu liiget. Puudusid: Andero Põllu, Vahur Elbre ja Taavi Taar.

■ Kehtestati määruste: „Lasteaia osalustasu kehtestamine“ ja „Väike-Maarja valla põhimäärus“ muudatused.

■ Kinnitati valla majandusaasta aruanne.

■ Vallavanem Indrek Kesküla vastas EKRE arupärimistele.

Miks ei informeeritud lasteaia ja alusharidusasutuse pidaja poolt lasteaia joogivees 2025. a ilmnenud coli-laadsetest bakteritest ja vee joogikõlbmatusest lastevanemaid? Miks ei informeeritud õigeaegselt lasteaia joogivees 2026. aasta aprillis ilmnenud piirnormidest kõrgemal olevatest nitraatidest lastevanemaid?

Vastus: Teavitati. Käituti vastavalt Terviseameti juhistele.

Mida on alusharidusasutuse pidaja selleks teinud, et lasteaia joogivesi vastaks Terviseameti poolt kehtestatud normidele?

Vastus: Joogivee kvaliteedi eest vastutab OÜ Pandivere Vesi, kes teeb pidevalt seiret ja arendab ÜVK aladel kaevusid ning trasse. Seda ka Väike-Maarja aleviku ÜVK alal.

Kas on loodud kriisikomisjon, kas on olemas kriisiplaanid (sh elektri- ja kommunikatsiooniühendused) ning muud elanikkonnakaitse teemad.

Vastus: Väike-Maarja valla kodulehel on 24/7 saadaval kriisikomisjoni info.

Mida on koolipidaja teinud, et tagada õpilastele Väike-Maarja Gümnaasiumis õpikeskkond, mis toetab nii vaimset kui füüsilist turvalisust.

Vastus: Koolipidaja on investeerinud kooli füüsilisse keskkonda ja ka koolide personali (sh koolitusse).

Järgmine vallavolikogu istung on 30.09.2026.

Vallavalitsuses 01.07.2026

■ Eraldati taotlejale sotsiaaleluruum kuni 31.12.2026, üüriga 75 eurot kuus.

■ Määrati Ebavere külas asuva Raba katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Raba, sihtotstarbega maatulundusmaa ja Tamme, sihtotstarbega maatulundusmaa.

■ Nõustuti Piibe külas asuva Varblase katastriüksuse riigi omandisse jätmisega.

■ Kehtestati Väike-Maarja Vallavalitsuse töökord.

■ Kooskõlastati majandus- ja joogivee tarbeks puurkaevu rajamine Nõmmkülas Käärdisauna kinnistul veevõtuga kuni 10 m² ööpäevas.

■ Nõustuti Simuna alevikus Kirikumõisa kinnistul kahe hariliku tamme maha võtmisega.

Vallavalitsuses 08.07.2026

■ Määrati Vao külas asuva Saksa-Aru katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Saksa-Aru, sihtotstarve maatulundusmaa; Kuuseoksa, sihtotstarve maatulundusmaa; Sädemetsa, sihtotstarve elamumaa.

■ Kinnitati hanke „Väike-Maarja Gümnaasiumi sillutuskivist panduse ehitamine“ edukaks pakkujaks OÜ Mevot Invest pakkumus 22 298 eurot.

■ Kinnitati hanke „Kasutatud sõiduki ostmine“ edukaks pakkumus 13 900 eurot käibemaksuga.

■ Väljastati ehitusload:
- puurkaevude rajamiseks asukohaga: Nõmmküla, Uustalu ja Käärdisauna;
- amortiseerunud suvila asemele uue suvila püstitamiseks asukohaga Lahu küla, Suurekivi;
- konteinerkatlamaja püstitamiseks asukohaga Rakke alevik, F. R. Faehlmanni tee 46.

■ Nõustuti Vao Agro OÜ Veski veisefarmi keskkonnakompleksloa nr KKL/300461 muutmise taotlusega.

■ Otsustati võõrandada tasuta OÜ-le Pandivere Vesi Veevõtu kinnistu Triigi külas.

■ Anti OÜ-le EUROAPTEEK tähtajatult alates 01.08.2026 üürile Ravi tn 1 Väike-Maarja alevikus asuvad ruumid (üldpind 72,3 m²) üüriga 350 eurot kuus.

Vallavalitsuses 15.07.2026

■ Väljastati kasutusluba Rakke lasteaia ja laululava kasutamiseks Rakke alevik, F. R. Faehlmanni tee 33.

■ Väljastati ehitusluba soojustorustiku rajamiseks Rakke alevik, F. R. Faehlmanni tee 46 kinnistule.

■ Otsustati müüa avaliku kirjaliku enampakkumise korras elektroonilisel oksjonil osta.ee keskkonnas Väike-Maarja alevikus asuvad kinnisasjad: Tehno tn alghinnaga 27 900 eurot ja Tehno tn 4 alghinnaga 29 900 eurot.

■ Otsustati muuta toetuste menetleja ametikoht sotsiaaltöö assistendi ametikohaks ning kinnitati vallavalitsuse struktuur ja teenistuskohtade loetelu.

■ Eraldati MTÜ Südameasi projektile „Elame sajaga - saja aastani välja!“ ühekordset toetust 675 eurot.

■ Rakke vana lasteaiahoone lammutamise hankes kinnitati edukaks Viru Lammutus OÜ pakkumus 58 200 eurot.

■ Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Väike-Maarja alevikus asuvatele maaüksustele: Jaama tn 2, Uus tn 2, Georg Lurichi park, Aia tänava lõik 1 ja Pikk tn 1.

■ Vallavalitsuse seisukoht pöördumisele tuuleala nr 6 kohta. Vallavolikogule ja valitsusele on esitatud rahvapöördumine seoses tuulealale 6 planeeritava tuulepargiga. Pöördumises palutakse vallavolikogul tuuleala nr 6 detailplaneeringut mitte vastu võtta ega kehtestada. Detailplaneeringu ja KSH eesmärk on välja selgitada, kas ja millistel tingimustel on tuulepargi rajamine üldplaneeringuga põhimõtteliselt sobivaks tunnistatud tuulealale nr 6 võimalik. Vallavalitsus on seisukohal, et pöördumises esitatud väidete alusel ei ole põhjendatud tuuleala nr 6 detailplaneeringu vastu võtmata jätmine ja detailplaneeringu ning KSH menetluse lõpetamine. Kuna detailplaneeringu menetluse lõpetamiseks puudub alus, siis tuleb menetlusega planeerimisseaduses sätestatud korras edasi minna, tuuleala nr 6 detailplaneering vastu võtta ning korraldada detailplaneeringu avalik väljapanek.

■ Otsustati tunnustada Väike-Maarja valla tänukirjaga Vaike Palmistet.

Protokollide põhjal koostas:
MARIS KÕRGMÄE-KRUUSAMÄGI,
vallasekretär

Väike-Maarja vald investeerib hajaasustuse programmi kaudu parematesse elutingimustesse

Väike-Maarja vallas saavad hajaasustuse programmist toetust 2026. aastal kuus veesüsteemide ja seitse kanalisatsioonisüsteemide projekti.

Tänavu on riigi ja Väike-Maarja valla toetussumma hajaasustuse programmis (HAP) kokku 49 220 eurot. Selle eest toetatakse 12 projektitaotlust täies mahus ja ühte projekti osaliselt. Väike-Maarja valla 2026. aasta HAP-i laekus 33 projektitaotlust, millega küsiti toetust kokku üle 150 000 euro.

Antud programmi eesmärgiks on tagada hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele neis piirkondades.

Teade

OG Elektra kaubandushoone detailplaneeringu kohta esitatud arvamuste avalik arutelu toimub 25. augustil 2026

Väike-Maarja aleviku keskusesse kaubandushoone rajamise eesmärgil koostatud detailplaneeringu kohta esitatud arvamuste avalik arutelu toimub 25. augustil 2026 algusega kell 17.00 Väike-Maarja alevikus, Pikk tn 7, II korruse ruumis nr 201.

RÄÄGIME TUULEENERGIAST

Väike-Maarja vald uuris elanike suhtumist kavandatavatesse tuuleparkidesse

Väike-Maarja Vallavalitsuse tellimusel viidi tänavu suvel läbi uuring „Väike-Maarja valla tuuleparkide sotsiaalmajanduslike mõjude analüüs“, et selgitada välja vallaelanike suhtumine ja arvamused seoses kavandatavate tuuleparkidega. Uuringu eesmärk on anda vallavolikogule ja vallavalitsusele objektiivne ülevaade kohalike inimeste seisukohtadest ning kasutada saadud teavet ühe sisendina edasistes planeerimis- ja otsustusprotsessides.

Uuring oli suunatud vähemalt 16-aastastele Väike-Maarja valla elanikele. Selleks, et tulemused peegeldaksid võimalikult hästi kogu valla elanikkonna arvamust, kasutati esinduslikku juhuvalimit. Vastajate hulgas olid proportsionaalselt esindatud erinevad vanuserühmad, mehed ja naised ning valla erinevad piirkonnad, sealhulgas Väike-Maarja, Rakke, Simuna ja Kiltsi piirkond. Esinduslikku tulemuse saavutamiseks oli eesmärgiks koguda vähemalt 360 vastust.

Uuringu läbiviimiseks telliti rahvastikuregistrist juhuslikkuse alusel 1440 vallaelaniku kontaktandmed. Valimisse sattunud inimestele saadeti personaalne küsitluslink ning vajadusel võeti ühendust ka telefoni teel. Küsitluse viisid vallavalitsuse partneritena läbi OÜ Cumulus Consulting ja Norstat Eesti AS.

Erilist tähelepanu pöörati andmekaitsele. Rahvastikuregistrist saadud kontaktandmeid kasutati üksnes uuringukutsete edastamiseks ning pärast küsitluse lõppu kustutatakse need. Kõiki vastuseid töödeldakse anonüümselt ning tulemusi analüüsitakse ja esitatakse üksnes üldistatud kujul.

Uuringu tulemused valmivad augusti lõpus ja uuringu raport avaldatakse valla kodulehel. Tuuleparkidega seotud otsuste tegemisel vaadeldakse uuringu tulemusi koos teiste olemasolevate andmete ja analüüsidega, et kujundada võimalikult tasakaalustatud ja läbimõeldud otsuseid.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUS

Tuuleala nr 6 avalikul arutelul käsitleti müra, loodust, kohalikku kasu ja teisi kogukonna küsimusi

29. juunil toimus Väike-Maarjas tuuleala nr 6 detailplaneeringu eskiisi ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu avalik arutelu. Arutelul osales 41 inimest.

Avalikul arutelul arutlesid rahvaga detailplaneeringu koostaja Heiki Kalberg ja keskkonnamõjude hindamise juhtekspert Alar Noorvee. Foto: Heili Tammus

Üheks olulisemaks küsimuseks oli müra. Vao küla elanikud väljendasid muret, et kavandatavast tuulepargist ja laiendatavalt Sisekaitseakadeemia õppeväljakult kinnisvaraväärtusele avalduvate mõjude uuringud. Arutelul tõdeti, et inimesi võivad häirida ka normidest madalamad müratasemed. Vao farmi võimaliku laienduse ja kuivati müra ei ole praeguses kumulatiivse müra hinnangus arvestatud, kuid täiendava info saamisel on võimalik KSH aruannet selles osas täiendada. Ebavere terviseradade puhul selgitati, et tuulikutest lähtuv müra jääks piirkonnas alla 35 dB, mis vastab rangeima, I mürakategooria vaikse ala sihtväärtusele.

Arutelu puudutas ka tuulikute nähtavust ja mõju maastikule. Ühe võimaliku leevendusmeetmena on elamute juurde, kus maastikumuutus oleks suur või väga suur, pakutud puude istutamist. Samas mööndi, et puud vajavad kasvamiseks aega ning tuulikud jäävad maastikul siiski nähtavaks. Arendaja Enery Estonia OÜ on väljendanud valmisolekut teha maaomanikega koostööd ning lahendada istutamise küsimusi juhtumipõhiselt.

Looduse ja metsaga seotud küsimustes selgitati, et raadamise täpne maht selgub projekteerimise käigus. Mõjude hindamisel on lähtutud maksimaalsest arvestusest – ühe tuuliku ja selle taristu vajaduseks on hinnatud kuni kaks hektarit ning raadamist on vaja üksnes metsamaale jäävate tuulikute puhul. Täiendamist vajab kanakulli käsitlus. KSH-s on ette nähtud seire pärast tuulepargi valmimist ning teemat arutatakse täiendavalt ornitoloogide ja Keskkonnaametiga, eelkõige pesitsusaegse häiringu vähendamise seisukohast.

Küsimusi tekitas ka varjutus. Arendajad on valmis maaomanikega koostööd tegema ning tuulikuid on võimalik sobivate ilmastikuolude korral seisma panna.

Olulise teemana käsitleti tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu ja kinnisvara väärtuse küsimusi.

Tulumaksuseadus ei sätesta eelnimetatud tasule maksuvabastust. Seetõttu on tegemist füüsilise isiku maksustava tuluga, millelt KOV on väljamakse tegemisel kohustatud kinni pidama tulumaksu.

Kinnisvaratehingute mõju hindamiseks on võrreldavat avalikku infot vähe. Küll aga on praegu koostamisel Väike-Maarja valla Raeküla ja Vinni valla TU3 tuulealade detailplaneeringute käigus kinnisvaraväärtusele avalduvate mõjude uuringud.

Arendajad on esitanud vallavalitsusele esialgsed ettepanekuid ka täiendavate kohaliku elu edendamise meetmete kohta, näiteks soodsama elektri pakkumiseks tuulepargi läheduses elavatele majapidamistele või võimalike lahenduste leidmiseks tööstuspargiga seoses. Konkreetsete kokkulepete valmimisel need avalikustatakse ning kaasatakse kogukondi. Lõpliku otsuse teeb vallavolikogu.

Huvi pakkus ka tuuleparkide tarastamise küsimus. Taristu rajamisel ei ole praeguse info kohaselt ette nähtud teede ja metsaradade ulatuslikku tarastamist. Piirata võidakse üksnes tuulikute ja alajaamade vahetut ala ohutuse tagamiseks.

Arutelul puudutati ka põhjavee, karjääride ning tuulikute hilisema demonteerimise küsimusi. Ehitusaegne mõju põhjaveele peaks olema ajutine ning praeguste plaanide järgi kasutatakse gravitatsioonivundamente. Vajadusel hinnatakse hüdrogeoloogilisi mõjusid projekteerimise käigus täpsemalt. Tuulikute maapealsest osast hinnatakse 85–90 protsenti praegu taaskasutatavaks, seda nii materjalidena kui labade puhul osaliselt energiana, näiteks tsementitööstustes, kuigi Eestis tsementi ei toodeta. Vundamentide materjal on taaskasutatav, küsimus on vundamentide lammutamise otstarbekuses.

Samuti pakkus kohalolnutele huvi võimalik arendajavahetus või pankrot. Sel juhul jäävad kohaliku kasu ja muude erikokkulepete kohustused siduvate kirjalike kokkulepetena kehtima ka järgmistele õigusjärgsetele omanikele. Samuti kinnitati, et Tapa valla maaomanikke koheldakse planeeringumenetluses samadel alustel nagu Väike-Maarja valla maaomanikke.

VÄIKE-MAARJA VALLAVALITSUS

Tuulealade arendamise protsess

Tuuleenergia tootmiseks põhimõtteliselt sobivad alad Väike-Maarja valla territooriumil on kavandatud Väike-Maarja Vallavolikogu 27.03.2024 otsusega kehtestatud Väike-Maarja valla üldplaneeringuga.

Tuuleenergia tootmisrajatisi saab kavandada üldplaneeringus sätestatud tingimustel. Kohustuslik on nimetatud eesmärgil detailplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Väike-Maarja Vallavolikogu on algatanud 4 detailplaneeringut (7 alale), et selgitada välja võimalused tuuleenergia rajatiste kavandamiseks.

Tuuleala nr ja asukoht	Algatamine (volikogu)	Lähteseisukohtade ja KSH programmi koostamine	Lähteseisukohti ja KSH programmi tutvustav arutelu	Lähteseisukohtade ja KSH programmi avalikustamine veebilehel	Eelnõu koostamine	Eelnõu avalik väljapanek	Eelnõu avalikustamise tulemuste avalik arutelu	Detailplaneeringu ja KSH aruande koostamine	Kooskõlastamine, arvamuste andmine	Vastuvõtmine (volikogu)	Avalik väljapanek	Kehtestamine (volikogu)
Tuuleala 6 Vao küla	27.06.2024	Tehtud	Toimus 04.11.2024	Tehtud	Tehtud	Toimus 17.04 – 17.05.2026	Toimus 29.06.2026	Teostamisel				
Tuuleala 10 ja 15 Aburi, Raeküla, Pandivere külad	16.12.2024	Tehtud	Toimus 19.01.2026	Tehtud	Teostamisel							
Tuuleala 2/1 Raigu, Pikevere, Vorsti, Varangu, Padaküla, Liigvalla külad	05.09.2024, 28.11.2024	Teostamisel	Toimus 16.03.2026									
Tuuleala 1, 9 ja 14 Eipri, Avispea, Määri külad	17.10.2024	Tehtud	Toimus 16.06.2025	Tehtud	Teostamisel							
Tuuleala 3, 8, 11 ja 13 (Imukvere, Käru)	Taotlused detailplaneeringu algatamiseks esitati 25.04.2024 ja 09.04.2025 kahe arendaja poolt. Üks arendaja loobus taotlusest 08.07.2024. Teine arendaja korrigeeris taotlust 16.12.2025. Detailplaneeringut ei ole algatatud. Tuulearendusalal kehtivad riigikaitselised kõrguspiirangud (teabevaldaja on Kaitseministeerium).											
Tuuleala 5 (Kamariku, Lammasküla, Väike-Tammiku, Äntu, Kärsa, Hirla)	Taotlused detailplaneeringu algatamiseks esitati 15.04.2024, 25.04.2024 ja 02.09.2024 kolme arendaja poolt. 26.02.2025 muutus taotluse esitanud juriidiline isik. Ühest taotlusest loobuti 08.04.2025 ja teine isik loobus taotlusest 12.01.2026. Detailplaneeringut ei ole algatatud. Tuulearendusalal kehtivad riigikaitselised kõrguspiirangud (teabevaldajad on Siseministeerium ja Kaitseministeerium).											
Tuuleala 2/2 (Padaküla, Varangu, Liigvalla, Ao, Nõmme, Räitsvere)	Taotlused detailplaneeringu algatamiseks esitati 10.06.2024 ja 04.11.2024 kahe arendaja poolt. Tuuleala nr 2 detailplaneeringuala jagunes kaheks 28.11.2024 volikogu otsusega. Detailplaneeringu menetlus jätkub Tuuleala 2 osal 2/1. Osale 2/2 detailplaneeringut algatatud ei ole. Ühest taotlusest loobuti 09.02.2026.											
Tuuleala 4 ja 7 (Kadiküla, Jäätma, Koila, Emumäe, Villakvere ja Kaavere)	Taotlus detailplaneeringu algatamiseks esitati 25.08.2025. Taotlusest loobuti 19.01.2026. Detailplaneeringut ei ole algatatud. Tuulearendusalal kehtivad riigikaitselised kõrguspiirangud, millest tulenevalt ei ole ala tuulepargi rajamiseks sobiv (teabevaldaja on Kaitseministeerium).											
Tuuleala 12 (Avanduse, Käru)	Taotlusi ei ole esitatud. Tuulearendusalal kehtivad riigikaitselised kõrguspiirangud, millest tulenevalt ei ole ala tuulepargi rajamiseks sobiv (teabevaldaja on Kaitseministeerium).											

44 aastat Väike-Maarja apteegi hingeks olnud Vaike Palmiste läks väljateenitud pensionile

Algab lk 1

Tema töö üheks põhimõtteks jäi hoida apteegis suurt laovaru.

„Suured apteegid töötavad väikese laoseisuga. Minu põhimõte oli, et miks inimest jooksutada – vajalik ravim peab olema kohe olemas.“

Suurte koguste ostmine võimaldas hoida hinnad mõistlikud ning pakkuda ravimeid ka väikses maapiirkonna apteegis.

Viimane tööpäev Väike-Maarja apteegis. Proviisorid Kaida Verbo ja Vaike Palmiste on aastaid kliente vastu võtnud naeratuse, tähelepaneliku kuulamise ja asjatundliku nõuga. Foto: Silvi Sirelpuu

Inimene ennekõike

„Isiklikud suhted on väga tähtsad. Iga inimese muret peab kuulama ja mõistma. Inimesel peab olema tunne, et ta saab sind usaldada. Ja inimestega suhtlemine mulle meeldib,“ rääkis Vaike.

Seejuures ei pidanud ta vajalikuks müüa kõike, mida reklaam soovitas: „Ma julgesin inimesele öelda, kui tal polnud vaja seda osta.”

Aastate jooksul õppisid inimesed sedagi, et kui hommikul apteegi akendes tuli põles, võis sisse astuda ka enne ametlikku avamisaega. “Jõudsin hommikuti bussiga tööle kell 7.05, teine proviisor vahepeal isegi poole seitsme ajal. Inimesed teadsid seda.“

Rõõmud ja raskused

„Rasked on laste haigused ja surmaga lõppevad haigused. Samuti see, kui inimesed ise ennast hävitavad,“ rääkis Palmiste.

Koroonapandeemia ajal tuli kiiresti kohaneda: „Hooldekodu ravimid panime värava külge. Vaktsineerida saime end kohe alguses. Mina ise koroonat ei kartnud, aga kartsin haigust koju viia. Testisin end alati enne maale sõitmist.“

Vaike Palmiste töötas kogu aeg ka ise leti taga, valmistas ravimeid ning täiendas end igal aastal kohustuslikel koolitustel.

Vaike kõrval töötasid aastaid pühendunud kolleegid. Suure tänutunde ja soojusega meenutas ta farmatseut Aime Vaabi, kes töötas Väike-Maarja apteegis lausa 48 aastat, kuid on tänaseks meie seast lahkunud. Viimased 14 aastat on Vaike kõrval inimesi aidanud proviisor Kaida Verbo. Nüüd samuti pensionile suundunud Kaidat iseloomustas Vaike kui väga südamlikku, täpset ja töökat kolleegi, kellega sai tööl kõike koos otsustada.

Augustist jäidki pensionile nii Vaike, Kaida kui ka apteegi raamatupidaja. „Otsustasin juba ammu, et lähen pensionile siis, kui ka minu töötajad pensioniikka jõuavad. Nüüd ongi õige aeg.“

Et ka edaspidi oleks Väike-Maarjas samas kohas apteegiteenus, võttis Palmiste ühendust Euroapteegiga ning kutsus nad senistes ruumides tegevust jätkama.

Tagasi juurte juurde

Edaspidi ootab Vaiket ees elu Tartumaal lapsepõlvekodus koos roosipeenarde, seitsme hektari maa ja kutsikaga.

„Olen selleks ammu valmistunud. Käin seal palju.“

Kui küsida, kuidas ta ise oma tervist hoiab, vastas ta talle omase muigega:

„Üldse ei hoia. Aga alkoholi, suitsu ega narkootikume ei tarvita.“

Rohkem kui pool sajandit proviisorina töötanud Vaike Palmiste pensionilemineku uudis on toonud kaasa tänulike klientide meenutused. Killuke neist:

“Aitäh Sulle, Vaike, aastatepikkuse abi eest, ilusat puhkust Sulle!”

“Suur tänu, Vaike. Olid alati sõbralik, hooliv ja abivalmis. Soovin sulle tugevat tervist ja veel jätkuvaid imelisi aegu!”

“Vaike juures käies ei saanud kunagi lihtsalt kaupa, vaid ka grammikese hingesoojust. Aitäh!”

“Vaike on olnud kõik need aastad üks Väike-Maarja kandi rahva kaitseinglitest.”

“Sellepärast ma mäletangi Väike-Maarja apteeki ainult koos Vaikega.”

“Tänud. Olid alati väga abivalmis ja ütlemata armas inimene.”

Arheoloogid avasid Punamäel akna Agelinde linnuse minevikku

25. juunist 2. juulini toimusid Väike-Maarja vallas Äntu Punamäel arheoloogilised kaevamised. Punamäge peetakse 13. sajandi kirjalikes allikates mainitud Agelinde (ka Hagelite, Agnileti) linnuse asupaigaks. Kolmest osast koosnev ja kokku umbes 5000 ruutmeetri suurune linnus oli muinasaja lõpus Virumaa lõunaosa võimsaim kindlus. Henriku kroonikast ning paavsti kirjadest on teada, et siin oli ka Rooma paavsti kõrgete esindajate tugipunkt, mille Mõõgavendade ordu hävitas.

Kuigi 19. sajandi lõpus oli mäge põgusalt uurinud baltisakslane Axel von Howen, oli Punamägi tänapäevaste arheoloogiliste meetodite mõttes sisuliselt uurimata. Seadsime eesmärgiks selgitada välja, millal linnus rajati ja millised ehitusjärgud eristuvad, samuti lootsime leida jälgi ajast, mil linnus oli paavsti esindajate tugipunkt. Eriti huvitas meid küsimus, kas linnust võidi kasutada edasi pärast 1236. aastat, mil paavst käskis ordul linnus taastada (kas korraldust täideti, ei ole teada).

Selleks tegime läbilõike keskmise linnuseosa läänepoolsest vallist ning pealinnuse idapoolsest vallist. Mõlemas õnnestus kätte saada müüri sisemine serv. Mõlemal juhul oli müür laotud nn kuivtehnikas ehk ilma mördita, müüri sees oli pinnasest ja kividest täide. Kesklinnusel oli müür laotud ühes järgus ning see ei olnud põlenud, vaid lihtsalt sissepoole varisenud. Müüri siseküljel rusu all oli säilinud ka omaaegsest elutegevusest kõnelev kultuurkiht. Pealinnusel oli see kultuurkiht aga mattunud paksu rusu alla ja kaevamiste nädal kulus peamiselt sellest rusukihist läbimurdmisele. Rusu oli tekkinud kõrgemate müüriosade varisemisel, aga selle ja kultuurkihi vahel oli võimalik eristada veel kividest, pinnasest ja palkidest rajatist, mis näis olevat justkui trepiaste müürile pääsemiseks. Kas selle müüri all võiksid leiduda varasemad kindlustusjärgud, jäi seekord ajapuudusel välja selgitamata.

Juuni lõpus Äntu Punamäe muinaslinnuses toimunud arheoloogiliste väljakaevamiste leide tutvustas välitööde juhataja Kristo Siig (ülemisel pildil keskel) 28. juunil arheoloogiapäeval. Fotod: Heili Tammus

Ristikujuline vasesulamist objekt, mis on rauast neetidega olnud millegi külge kinnitatud. Kesklinnuselt. Foto: Kristo Siig

Peamiselt kõnelevad Punamäe minevikust maapõuest leitud loomaluud ja savinõude killud – omaaegsete söömaaegade jäänused. Mida muistsel Agelindel söödi, seda saame teada mõne aja pärast, kui arheozooloogid on luuleiud ning arheobotaanikud söestunud viljaterad liigi kaupa ära määranud. Lisaks leidsime linnust kaitsnud või rünnanud sõdalasest jäänud rõngassärgi rõnga, ristikujulise hobusevaljaste kinniti ning rõivaste servi kaunistanud vaselisi. Huvitavad olid pealinnuse müüri rusust leitud savitihendid. Omal ajal tihendati palgivahesid ja määriti vitstest saviga, mis kuivades moodustab seinamaterjalist jäljendi ning hoone hävides säilib pikka aega. Punamäe savitihendid olid aga ebatavaliselt suured, näis, et mõnes kohas on kuhugi kantud paks krohvikiht. Ei saa välistada, et saviga oli määritud ka mingit vallikonstruktsiooni.

Kõige viimasel päeval tuli pealinnuselt välja uhke 13. sajandi I poolde või keskpaika dateeritav soomusmustriga glasuurkeraamika kild. See oli osa kannust, millesuguseid valmistati Reini jõe äärsetes linnades. Kas see tuli kaasa paavsti saadiku või ristisõdijaga või tarnis selle siia kohalik ülik, ei pruugi me kunagi teada saada.

Leiumaterjali analüüs seisab alles ees. Põlenud palkidest ning loomaluudest tehakse radiosüsiniku meetodil dateeringud. Loodame, et need annavad mingit selgust, millise kirjalikes allikates mainitud ehitusjärguga leitud müüre seostada saab. Üks oletatav viikingiaegne keraamikakild viitab, et linnus võis alguse saada juba I aastatuhande lõpus. Kui esialgu oli plaanis piirduda ühe suvega, siis pealinnusel jäi uurimistöö pooleli ning kavatseme naasta 2027. aasta suvel.

Kaevamistel osalesid Tartu ülikooli tudengid ning vabatahtlikud. Uuring toimus uurimisprojekti “Eesti 12.–14. sajandil: kohalik ühiskond, traditsioonid ja kultuur muutuste ajastul” (PRG 1931) ning eraannetajate SA Kolleegium ja kristlike ohvitseride ühenduse toel.

KRISTO SIIG
Punamäe väljakaevamiste välitööde juhataja
Tallinna Ülikool

Kiltsi mõisakooli noored osalesid Portugalis Erasmus+ noortevahetuses

Kiltsi Mõisakooli noored ei väsi ka suvel ennast proovile panemast. Seekord viis tee meid Portugali, Rio Maiori, kus 23.–31. juuli ootas meid 13–15-aastastele noortele mõeldud noortevahetus „Stage for Inclusion".

ANN LAURAND
Kiltsi mõisakooli õpetaja

Kiltsi mõisakooli noortele tõi nädal Portugalis uusi kogemusi, julgust inglise keeles suhelda ning sõpru mitmest Euroopa riigist. Foto: Merje Leemets

Rio Maiori tulid kokku noored Portugalist, Ukrainast, Itaaliast, Soomest, Eestist ja Lätist, et üksteiselt õppida ja kogemusi jagada ning luua uusi rahvusvahelisi sõprussuhteid. Nädal oli täis kultuuridevahelist õpet, loovust, meeskonnatööd ja unustamatuid elamusi, tõestades, et mitmekesisus on üks Euroopa suurimaid tugevusi. Lisaks sellele said noored harjutada ja panna proovile oma näitlemis- ja esinemisoskuseid.

Üks osalejatest, Brit, on kogu noortevahetuse väga osavalt kokku võtnud: „Portugalis jäi mulle inimestest kõige esimesena silma see, kui soojad ja naeratavad nad olid. Juba esimesel päeval tekkis palju uusi tutvusi ning kõik said omavahel hästi läbi. Just sellist sõbralikku ja avatud õhkkonda olin projektist oodanud.

Erasmus+ projekt andis mulle palju enesekindlust. Kui varem ei julgenud ma teiste ees inglise keeles rääkida, siis nüüd tunnen end selles palju kindlamalt. Samuti õppisin rohkem näitlemise kohta. Eriti huvitavad olid etendused, mis käsitlesid erinevaid ühiskondlikke probleeme ja võimalikke lahendusi. Need panid kaasa mõtlema ning näitasid, kui oluline on oma arvamust väljendada ja aruteludes osaleda.

Projekti jooksul õppisime ka distsipliini, mis on elus väga oluline oskus. Iga päev algas ühise hommikuse tegevusega, mis aitas ärgata, energiat koguda ja päeva hästi käima lükata.

Minu kõige lemmikum osa projektist oli salajase sõbra mäng. Selle käigus tegime oma salajasele sõbrale väikeseid üllatusi ja kingitusi, mis muutis kogu kogemuse veelgi erilisemaks. Lahkumine oli väga emotsionaalne – paljud nutsid, sest lühikese ajaga olid tekkinud tugevad sõprussuhted. Ka mina olin kurb ja pisarad tulid silma, sest olin paljude inimestega väga lähedaseks saanud, isegi siis, kui vahel oli keelebarjäär."

Riko rõõmustas väga, et sai olla üks noortevahetusel osalejatest ning lisas, et: „Projekti vältel sain teada palju Ukraina, Portugali, Soome, Läti ja Itaalia kultuurist. Projekt näitas, et ei olene, kust sa oled või kui hästi oskad võõrkeeli, sest sind võetakse vastu sooja südamega ja leitakse viis, kuidas suhelda. Tegevuste käigus õppisin, kuidas teatrilaval olla, esineda ja kuidas jääda silmatorkavaks. Tänu projektile sain palju uusi sõpru ja kasulikke tutvusi!"

Aitäh, Erasmus+ programm, korraldaja Portugali noorteorganisatsioon H2O - Associação de Jovens de Arrouquelas ja noorteorganisatsioon Seiklejate Vennaskond, et meile selle põneva võimaluse andsite.

Neli päeva Võsul tõid kokku 21 Väike-Maarja valla noort. Foto: erakogu

Noorte suvekool Võsul – neli päeva täis teadmisi, uusi sõpru ja suvemälestusi

Juuli viimasel nädalal toimus kaunite Võsu mändide all Väike-Maarja valla noorte suvekool, kus veetsid neli sisukat ja meeldejäävat päeva 21 noort.

SANDRA LAAS
Väike-Maarja Valla Noortekeskuse juhataja

Suvekooli idee sündis noorte endi soovist. Kevadel avanenud Haridus- ja Noorteameti projektivoor „Noorte heaks“ andis võimaluse see unistus ellu viia – mõnusas mereäärses paigas ning sisuka ja mitmekesise programmiga.

Esimene päev möödus koos Luureretkede meeskonnaga. Noored õppisid metsas hakkama saamise nippe, lahendasid meeskonnaülesandeid ning panid proovile oma koostööoskused. Õhtu lõpetasime rannas maalides – varbad liivas, meri taustaks ja pintslid käes.

Teise päeva teemaks oli kriisivalmidus. Külla tulid Naiskodukaitse liikmed, kes rääkisid sellest, kuidas erinevateks kriisiolukordadeks valmistuda ja milliseid varusid kodus hoida. Pärastlõunal kohtusime Väike-Maarja valla kriisikomisjoni esimehe Indrek Keskülaga, kes vastas noorte küsimustele meie koduvalla kriisivalmiduse kohta.

Kolmas päev keskendus veeohutusele. Võsu sadamas viisid Pärnumaa Märjad Käpad läbi nii teoreetilise kui ka praktilise koolituse. Vaieldamatuteks staarideks olid vetelpäästekoerad, kelle oskused ja nutikus avaldasid kõigile muljet. Päeva lõpetasime Muike paisjärvel SUP-laudadel. Lisaks kaunile suveõhtule pakkus see nii mõnelegi parasjagu adrenaliini ja palju naeru.

Viimane päev oli pühendatud õpitu kokkuvõtmisele, teadmiste kinnistamisele ja tagasisidele. Just noorte mõtted näitasid kõige paremini, millise kogemuse ja emotsiooni suvekool jättis.

Tagasisidelehtedel kordusid kõige enam need märksõnad: ülihea toit, mega tore koht, väga sõbralikud inimesed ja mõnus ilm. Eriti meeldisid noortele SUP-lauatamine, Märgade Käppade koolitus, võrkpall, ühised õhtud ja see, et rand oli lähedal.

Muidugi anti ka häid mõtteid järgmiseks korraks. Sooviti rohkem aktiivseid tegevusi ja lühemaid koolitusblokke koos pikemate pausidega. Korraldajatena on meil hea meel, et noored julgesid oma mõtteid ausalt jagada –just nii saame järgmised sündmused veel paremaks muuta.

Neli päeva möödusid kiiresti, kuid kaasa võeti palju enamat kui uued teadmised. Suvekool tõi kokku noored erinevatest valla piirkondadest, lõi uusi sõprussuhteid ja pakkus hulgaliselt hetki, mida veel pikalt meenutada.

Aga sellega meie tegemised ei lõpe! Juba oktoobris ootab ees ühepäevane sügiskool meedia teemal ning detsembris toimub kahepäevane talvekool, kus keskendume vaimsele tervisele ja heaolule. Ootame kõiki Väike-Maarja valla noori kaasa lööma!

Tegevusi toetatakse Haridus- ja Noorteameti projektitoetuse „Noorte Heaks“ kaudu.

65 aastat keskkooli lõpetamisest

Teisipäeval, 7. juulil 2026 toimus Väike-Maarjas meie kooli 38. lennu kokkutulek. Lennu lõpetas 1961. aastal 36 inimest. Kohale tuli kaheksa, koosviibimise ajal suhtlesime telefoni teel veel viie koolikaaslasega.

Kohtumise rõõm oli suur. Tänutundes meenutasime klassijuhatajaid V. Turištševat ja E. Rändurit, ajalooõpetajat E. Kuknerit ja emakeeleõpetajat R. Kuknerit, direktorit R. Tõnspoega. Matemaatikaõpetaja H. Krusberg ei kutsunud kunagi kedagi tahvli ette. Lahendas ise kõik ülesanded, kuid seletas uut osa väga oskuslikult. Hiljem töötas Tallinna Polütehnilises Instituudis õppejõuna. Füüsikat andis Rein Karemäe, kelle esinemismaneeri ja riietumisstiili iga kord imetlesime. Tüdrukute kehalise kasvatuse õpetaja A. Jürna (Leppik) korraldas nõrgematele õpilastele hommikul kell seitse hommikuvõimlemist õues, sõltumata ilmast ja aastaajast.

Oskasime olla kokkuhoidvad ning üksteist sõbralikult toetada. Etteütluste puhuks oli meil kaval nipp, kuidas komakohtadest teada anda. Seda siinkohal ei avalda, eks iga klass peab oma võtted ise leiutama!

Meie vilistlaste hulgas on arst, juristid, mitmed õpetajad (8), logopeed, õppejõud jt oma ala sügavuti tundvad inimesed. Mõned meist töötavad praegugi.

Väike-Maarja Keskkoolist saime sisulise ja tugeva hariduse, mis aitas elus edukalt edasi.

VMK 38. lennu kokkutulekust osavõtjad: Reeli Kadarbik (Mišinjene), Tiina Mere, Piia Valtna (Kreegimäe); tagumises reas: Ilse Saar (Savolainen), Leili Kaso (Olvi), Li-Ann Lõoke (Lehtmets), Anne Karivee (Talu), Malle Übius (Annus). Fotod: erakogu

38. lennu sinimustvalge lõpusõrmus, mille tegi kohalik juveliir Loit Pärnamets.

LI-ANN LEHTMETS
VMK 38. lennu vilistlane

Väike-Maarja seltsimaja fuajee on muutumises.

Renoveeritud seltsimaja ootuses

Alates 1. juunist on Väike-Maarja seltsimaja remondis, mis on äärmiselt tore, sest hiljemalt uue aasta alguses saame kultuuri tegema ja nautima kaasaegsemate tingimuste ja võimalustega ruume. Oleme selle eest väga tänulikud Väike-Maarja vallavolikogule ja vallavalitsusele!

Sellest tingituna on seltsimaja staap aasta lõpuni Väike-Maarja muuseumis. Seltsimaja perenaine Katrin ja helitehnik Silver jagavad mõnda aega kontorit muuseumijuhi Edgariga.

Sündmuste pileti- ja transpordiinfot tasub jätkuvalt Katrini ja teiste perenaiste käest küsida. Siinkohal ongi hea võimalus suur tänu öelda Simuna rahvamaja perenaisele Lea Vimbergile, kes suve alguses suundus väljateenitud puhkusele. Aitäh Sulle, Lea, kõige eest ja teame, et Sa ei kao kuhugi, sest oled aktiivne Simuna kogukonna liige! Simuna rahvamaja uus perenaine on Hele Salveste. Tere tulemast, Hele, Väike-Maarja Valla Kultuuri meeskonda!

Kuna aasta lõpuni toimuvad meie sündmused reeglina Rakkes ja Simunas, siis püüame transporti ka korraldada, et huvilised soovitud sündmustele jõuaksid. Jälgige infot ja reklaami ning küsige julgelt, kui mure või mõni vahva ettepanek tekib.

15. augusti õhtul ootame teid Ao näkiuurimiskeskusesse, kus huumorietendusega „Loll on raske olla“ kostitavad Gaute Kivistik ja Margo Mitt. 20. augustil avavad taaskord uksed meie valla 19 kodukohvikut, kell 12 esineb imeline Hanna-Liina Võsa ja Ooper-Kvartett Väike-Maarja kirikus. 21. augustil tähistame Rakke raamatukogus Aime Kinnepi sünniaastapäeva ja avame mälestuspingi. 27. augustil toimub Rakke kultuurikeskuse ees esimene noorte Sädefest, mida korraldame koostöös Väike-Maarja Noortekeskuse ja Vao Pagulaskeskusega. Peaesineja on SÄM. 22. septembril alustame Rakkes teatrihooaega, külas on Vana Baskini Teater etendusega „Stockmann Yard, kaubamaja kurikaelad“. Laval on armastatud koomikud Ott Sepp ja Jan Uuspõld ning Elina Reinold. 25. septembril toimub ühiskülastus Viljandi Ugalasse. Tulemas on palju eriilmelisi ja vahvaid tegevusi. Jälgige infot ja olete väga oodatud meie sündmustele.

MERLE TOMBAK
Väike-Maarja Valla Kultuuri juhataja

Väike-Maarja rahvamaja perenaine Katrin Zirk ja Väike-Maarja Valla Kultuuri juhataja Merle Tombak. Fotod: erakogu

Õppereisil osalejad Samovarimajas, kus saadi osa Peipsiveere vanausuliste teekultuurist ja traditsioonidest. Foto: erakogu

Piiri, pärandi ja palvete teekond: õigeusk, pooleusulised ja vanausulised

MTÜ Meie Kiltsi õppereis „Piiri, pärandi ja palvete teekond: õigeusk, pooleusulised ja vanausulised“ viis osalejad kaheks päevaks avastama Ida-Virumaa ja Peipsiveere piirkonna rikkalikku kultuuri- ja usupärandit. Reis pakkus võimalust tutvuda eri usukogukondade ajaloo, traditsioonide ning tänapäevase eluoluga ning kogeda paiku, mis on kujundanud siinsete inimeste identiteeti ja maailmavaadet.

REET REIMANN, SIRET STOLTSEN
MTÜ Meie Kiltsi

Õppereisi esimene päev algas külastusega Iisaku Muuseumisse, kus saime ülevaate Ida-Virumaa ajaloost, kohalikest kogukondadest ja piirkonna kultuuripärandist. Muuseumi väljapanekud avasid ilmekalt selle, kuidas erinevad rahvad, usundid ja traditsioonid on sajandite jooksul siin kõrvuti eksisteerinud.

Seejärel suundusime Kuremäe ehk Pühtitsa Jumalaema Uinumise Nunnakloostrisse, mis on Eesti üks olulisemaid õigeusu pühapaiku. Kloostri kaunis arhitektuur, hoolitsetud aed ja vaikne atmosfäär pakkusid osalejatele võimalust tutvuda õigeusu vaimuliku elu ja traditsioonidega ning nautida paiga erilist rahu.

Pärastlõunal külastasime Vasknarva kloostrit, mis asub Eesti idapiiril Narva jõe kaldal. Kloostri ajalugu ja selle asukoht piirialal jutustavad lugusid usust, vastupidavusest ja kultuuride kokkupuutepunktidest. Külastus aitas paremini mõista õigeusu rolli kohalike kogukondade elus läbi aegade.

Õhtu saabudes jõudsime Villa Marikasse, kus ootas meid majutus. Päeva lõpetas ühine õhtusöök Kauksi Rannahoones, kus kaunis Peipsi-äärne miljöö pakkus suurepärase võimaluse päeva muljeid vahetada ning nautida head seltskonda.

> *Kloostri ajalugu ja asukoht piirialal jutustavad lugusid usust, vastupidavusest ja kultuuride kokkupuutepunktidest.*

Reisi teine päev viis meid Peipsiveere vanausuliste kogukondade jälgedesse. Esimeseks peatuspaigaks oli Kolkja Vanausuliste Muuseum, kus tutvusime vanausuliste ajaloo, religioossete tavade ja igapäevaeluga. Muuseumi ekspositsioonid andsid põhjaliku ülevaate sellest, kuidas vanausulised on sajandite vältel suutnud säilitada oma usku, keelt ja kombeid.

Seejärel külastasime Samovarimaja teeõpituba, kus saime lähemalt teada vanausuliste teekultuurist ja samovari tähtsusest nende igapäevaelus. Tee valmistamise ja serveerimise traditsioonid pakkusid põneva sissevaate kogukonna külalislahkusesse ning säilinud pärandisse.

Lõunasööki nautisime omanäolises restoranis Lendav Laev, kus saime maitsta piirkonnale iseloomulikke roogi ning puhata enne päeva järgmisi elamusi.

Edasi siirdusime Voronja Galeriisse, mis on saanud tuntuks kaasaegse kunsti ja Peipsiveere kultuurilugude põimijana. Galerii näitused ning selle ainulaadne asukoht pakkusid huvitava kontrasti ajaloolisele pärandile, näidates, kuidas traditsioonid ja kaasaegne loovus saavad üksteist täiendada.

Päeva lõppedes alustasime tagasiteed Kiltsi, kaasas hulgaliselt uusi teadmisi, põnevaid elamusi ja sooje mälestusi. Kahe päeva jooksul kogetu aitas paremini mõista Eesti kultuurilist mitmekesisust ning erinevate usukogukondade panust meie ühisesse pärandisse.

MTÜ Meie Kiltsi tänab kõiki osalejaid, reisikaaslasi ja vastuvõtjaid meeldejääva ning hariva õppereisi eest. Eriline tänu kuulub projektijuhile Terjele, kelle pühendumus, põhjalik korraldustöö ja hooliv suhtumine võimaldasid meil avastada Ida-Virumaa ning Peipsiveere rikkalikku kultuuri- ja usupärandit. Tänu tema heale ettevalmistusele kulges reis väga sujuvalt ning pakkus osalejatele rohkelt uusi teadmisi, väärt kohtumisi ja ühiseid elamusi.

> *Koju naastes olime rikkamad nii teadmiste, kogemuste kui ka uute mälestuste poolest.*

Koju naastes olime rikkamad nii teadmiste, kogemuste kui ka uute mälestuste poolest. Sellised õppereisid tugevdavad kogukonnatunnet, avardavad silmaringi ning aitavad paremini mõista Eesti kultuurilist mitmekesisust ja pärandit.

Kaasrahastanud Euroopa Liit
Eesti tuleviku heaks

Ajaloohobi ühendab kogu peret – Susanna Kiitsak koos abikaasa ja kolme lapsega muinasaegsetes rõivastes Rakvere linnuses. Foto: erakogu

Simunas sünnivad muinasaja ehted ja rõivad meister Susanna käe all

Simunas tegutseb väike omanäoline ettevõte Sustar OÜ, kus valmivad käsitööna muinasaja ja loodusmotiividega ehted ning rõivad. Ettevõtte looja Susanna Kiitsak valmistab ise messingist ja hõbedast ehteid, nõeltehnikas sokke, kindaid ja mütse ning õmbleb muinasaja rõivaid ajaloo taaskehastajatele. Lisaks teeb ta restauraatoritele vajalikke detaile ning töötab Simuna koolis ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajana.

Kodukoha Simuna arheoloogilised leiud on Susanna käe all saanud uue elu ehetena. Foto: Heili Tammus

Susanna Kiitsak oma käsitööehetega Äntu Punamäe arheoloogiapäeval. Foto: Heili Tammus

Ettevõte Sustar OÜ loodi 2020. aastal, kuid selle juured ulatuvad palju kaugemale.

Kõik algas rollimängudest

Susanna huvi ajaloo vastu tekkis juba tema enda kooliajal Tartus Miina Härma gümnaasiumis. Seda omakorda toetas suur armastus lugemise vastu.

„Alustasin umbes 15-aastaselt sõpradega laua taga paberil rollimänge mängides. Sealt jõudsin edasi LARPini ehk päriselus toimuvate rollimängudeni. Just sealt kasvas välja ka sügavam ajaloohuvi," räägib ta.

Rollimängude kaudu tutvus ta MTÜ Tarbatu eestvedaja Meelis Särega, kellest kujunes noorele ajaloohuvilisele Susannale mentor.

„Meelis näitas mulle enda tehtud töid. Mina näitasin talle pilte, mille olin tema nugade järgi joonistanud. Ta vaatas neid ja ütles: „Sul on kätt."" Nii hakkasingi tema kõrval õppima." „Kõik, mida oskan, olen õppinud meistri kõrval töötades. Eraldi koolitustel pole ma käinud."

Nii sattus Susanna Vanakaruvalukotta, kus õppis meistri kõrval ehete valmistamist ning aitas kaasa ettevõtte loomisele. Tänaseni on ta Vanakaruvalukoja juhatuse liige ning tegeleb seal ehete valmistamise, valamise, kujundamise, müügi ja turundusega.

2020. aastal asutas Susanna oma ettevõtte Sustar OÜ. „Eks see oli seotud kolmanda lapse sünni ja koroonaperioodiga. Tuli tunne, et tahaks midagi päris oma, mida saaksin tulevikus lastele edasi anda. Oma ettevõte annab selle kindluse."

Hobist sai elukutse

Ettevõtte nimi sündis samuti pere keskel – Sustar on kokku pandud Susanna ja tema abikaasa Tarmo eesnimedest.

„Abikaasa aitab alati, kui vaja. Ehted ja looming on küll minu teha, aga tema paneb vajadusel käe külge."

Kuue aastaga on ettevõtte toodang märgatavalt laienenud. Susanna käe all valmivad ehted, käsitsi õmmeldud muinasaja rõivad, kõlavööd, nõeltehnikas kootud sokid, kindad ja mütsid ning restauraatoritele vajalikud detailid.

Susanna rääkis enda lemmikust: „Nõeltehnika on minu jaoks kuidagi rahustav. Võrreldes ehete valamisega tundub see isegi lihtsam."

Ehete seas on talle kõige südamelähedasemad elupuuoksa motiiviga kõrvarõngad.

Tartu Ülikoolis arheoloogia hariduse omandanud Susanna saab loometegevuseks ideid arheoloogilistest leidudest. „Olen palju käinud arheoloogiaarhiivides originaalesemeid vaatamas. Uurin ka raamatuid ja fotosid arheoloogide avastustest. Tihe koostöö arheoloogidega aitab valmistada ajalooliselt võimalikult täpseid koopiaid.

Mõnikord jõuavad tema juurde ka inimesed, kes on leidnud oma koduhoovist vana eseme ning soovivad selle põhjal endale ehte valmistada.

„Kõigepealt vaatan, kui hästi ese on säilinud ja kas see sobib ajastusse."

Tema loomingus leidub inspiratsiooni nii Lääne-Virumaalt kui ka Simuna ümbrusest. Loodusest inspireeritud ehted kannavad sageli kodukoha motiive.

Ajaloohobi ühendab pere ja jõuab klassiruumi

Kes on Susannat kohanud ajaloo taaskehastamise üritustel või laatadel, on tõenäoliselt näinud ka tema peret. Muinasaja rõivad ei kuulu ainult töö juurde, need on osa kogu pere hobist.

Hiljutisel Äntu Punamäe arheoloogiapäeval võis kogu nende perekonda näha ajastutruudes rõivastes, mille Susanna ise valmistanud oli.

Juba kolm aastat õpetab Susanna Simuna Koolis ajalugu ja ühiskonnaõpetust ning sügisel alustab ta neljandat õppeaastat. Ta usub, et õpetajatöö ja käsitöö täiendavad teineteist suurepäraselt.

„Õpetajatöö on pigem vaimne väljakutse, käsitöö aga füüsiline ning aitab mõtteid puhata."

Ka tundides kasutab ta oma teadmisi ja valmistatud esemeid. Klassis seisavad muinasriietes mannekeenid ning aeg-ajalt jõuavad kooli ka ajaloolised esemed.

„Kõige rohkem meeldib lastele see, mida saab päriselt katsuda. Kui nad tulevad mulle külla, saavad nad proovida ka vibu ja ambu. Tüdrukud tahavad sageli muinasriideid selga proovida."

Eriliseks traditsiooniks on kujunenud ajalooetteastete päev, kus iga klass valmistab ülejäänud koolile ajalootunni teemadel lühikese etenduse. Nii toodi koolis lavale viimati näiteks Vabadussõda, Kreeka jumalad, nunnad kloostris, puuvilla korjavad orjad Ameerika istandustes ja küüditamine.

Õpetades koolis ka karjääriõpetust julgustab Susanna noori ettevõtlusele mõtlema. „Kui vähegi on võimalik oma hobist töö teha, siis soovitan seda kindlasti proovida."

Susanna inspiratsioon tuleb inimestest

Sustari peamised kliendid on ajaloo taaskehastajad ning ehteid ja käsitööd ostvad inimesed laatadel ja e-poe kaudu.

Suureks ettevõtteks kasvada ta ei plaani. Üksi lihtsalt ei jõua väga suuri koguseid teha ja ega ta seda eesmärgiks seagi. Kõige suuremaks väljakutseks peab ta hoopis töö- ja pereelu tasakaalu. Vabal ajal aitab mõtted tööst eemale viia hoopis kodune aias nokitsemine.

Küsimusele, mis teda kõige rohkem inspireerib, vastas Susanna: „Kui näen, et see, mida räägin või valmistan, jõuab inimestele kohale ja on neile oluline."

Sel suvel võib Sustari loominguga tutvuda 20. augustil valla kodukohvikute päeval. Jõululaatade osas otsustab ta hiljem – kõik sõltub sellest, kui palju jaksu jagub.

HEILI TAMMUS
toimetaja

Sustar OÜ

Asutatud: 2020
Asukoht: Simuna
Valmistab: muinasehteid, ajaloolisi rõivaid ja restaureerimisdetaile
Ettevõtte nimi: SUSanna + TARmo
E-pood: www.sustar.ee

Väike-Maarja valla KODUKOHVIKUTE PÄEV

20. augustil 2026

WÕNNUSVERE TEATRIKOHVIK

Liivaoja, Avispea küla, avatud 19.08 kell 18.30-23.00
Menüüs on Võnnusvere mulgipuder, kodune plaadikook, Liivaoja pähkli-jõhvika leib ja erinevaid suupisteid.
Kell 20 Wõnnusvere Teatri etendus „Kumminaisi ei vaeva menopaus"
Kohvik jätkab 20.40-21.30
Kell 21.30 etendus „Õhtueine Emmauses". Pärast etendust jätkab kohvik kuni 23ni.

105. LENNU KOHVIK

Pikk 3, Väike-Maarja muuseum, avatud 10-14.30
Menüüs on meie traditsioonilised suured pannkoogid koduse toormoosiga. Kindlasti ei puudu valikust kukeseenepirukas, kukeseenekaste, kodused kaneelisaiad, porgandi-kook, kohupiimakook.
Kohvikus teenitud tulu kasutab Väike-Maarja gümnaasiumi 105. lend 2027. aasta jõuluballi korraldamiseks.

SÕDURIKOHVIK

Juganiidu, Raigu küla, avatud 12-18
Pakume sõdurisuppi, gemüset, pidusööki metsas, erinevaid küpsetisi ja kohvi.
Sõjaajaloo klubide FrontLine Eesti ja Reval liikmed on vormides, mida kandsid Eesti sõdurid 20. sajandil.
Näitus sõjavarustusest, hoovimüük, õnneloos, käsitöönurk.

LEPAKÄBI KOHVIK

Kiviloo talu, Kännuküla, avatud 11-17
Valik magusaid ja soolaseid küpsetisi - käsitsi valmistatud, otse ahjust.
Lastele pakub rõõmu liumäega mängumaja. Uudistamiseks on avatud ka Lepakäbi metsamajakesed. Lähistel asub Porkuni järv.

AVISPEA KIRIKU KOHVIK

Avispea kirik, Avispea, avatud 12- 17
Pakume erinevaid soolaseid ja magusaid ampse.
Kell 13.30 kontsert, esinevad Kreete Kristiine Preisfreund ja sõbrad
Kell 15 kontsert, esineb Hanna Kerli Kippel
Lastele näomaalingud, meisterdamisnurgake, võimalus osa võtta väikesest orienteerumisest, mille edukal läbimisel ootab kõiki lapsi väike auhind.

ÕUNAAIA KOHVIK

Katsejaama 8, Simuna, avatud 14- 20
Menüüs on soolased ja magusad road, mis on valmistatud meie pere koduse retseptiraamatu järgi.
Toidu kõrvale ja ka niisama nautimiseks pakume värskendavaid külmi ning soojendavaid kuumi jooke.
Astu läbi, võta aeg maha ja naudi ehedaid koduseid maitseid!

AGELINDE MUINASKOHVIK

Turu 16, Simuna, avatud 10-16
Pakume lõkkel valmistatud pajarooga ning muid hõrgutisi.
Avatud on muinasehete müügilett ning mitmeid põnevaid tegevusi lastele ning täiskasvanutele.

VÕIDU SEIKLUSHOOV

Võidu 3, Väike-Maarja, avatud 10-15
Lõbus ja õpetlik seiklushoov on täis põnevaid avastamisi nii lastele kui ka täiskasvanutele.
Kohvikus pakume kohupiimapontŠikuid, pannkooke ja koorest lõhesuppi ja muud maitsvat.
Osta saab hoidiseid ja käsitöökaupu.

KOLME KODU KOHVIK

Tootsi talu, Avanduse küla, avatud 12-19
Pakume suppi, soolaseid ja magusaid küpsetisi, erinevaid snäkke, pehmet jäätist.
Valikus soojad/külmad joogid ja muud põnevat vastavalt ilmale.
Avatud kirbukas ning müügil hoidised. Õnneloos ja viktoriin.
Lastele mängualad, samuti vutid ja paisid ootav küülik Bob. Arveldame sularahas.

KOTLI MAJA KOHVIK

Pikk tn 20, Väike-Maarja, avatud 10-13
Pakume kohvi ja tee kõrvale nii soolaseid kui ka magusaid koduseid küpsetisi.

KEELE & MEELE KOHVIK

Kesk tn 4, Väike-Maarja, avatud 12-19
Menüüs on kodused leiud ja väikesed aarded.

TALUTURU KOHVIK

Simuna mnt 11, Väike-Maarja, avatud 12-19
Pakume kohalikku toitu. Avatud on taluturg oma tavapäraste toodetega.

RESTO

Põllu 4, Väike-Maarja, avatud 9-12
Pakume seekord hommikusööki!
Kohtume Restos!

ÄRINA KÜLA KOHVIK

Regle kinnistu, Ärina, avatud 11-16
Menüüs on kukeseene püreesupp, kabatŠokipontŠikud, rukkileiva heeringatort, koduõlu ja palju muud maitsvat.

MAITSVALT

Renneoru 6, Väike-Maarja, avatud 10-16
Pakume Ecuadori vihmametsa ning koduseid Eesti maitseid.

FOLGIKOHVIK MAARJAMARI

Tamme 3, pastoraadimaja, Väike-Maarja, avatud 11-14
Menüüs on soolased pirukad, suupisted, kukeseenepirukas, mustikakook ja veel mõndagi mõnusalt suupärast.
Kell 11 on hommikuvõimlemine, seejärel igal täistunnil seltskonnatantsud.

EMUMÄE KOHVIK

Töökoja, Emumäe, avatud 10-16
Pakume taas suurepäraseid küpsetisi.
Avatud on talumuuseum. Kohalik talukaup otse põllult ja aiast!

104. LENNU KOHVIK

Pikk 23, algklasside maja hoov, Väike-Maarja, avatud 10-15
Menüüs on hõrgud küpsetised, soojad ja külmad joogid.
Lastele avatud madalseiklusrada ning erinevad mängud.

STELLA MAGUSASTUUDIO KOHVIK

Tamme 2a (Elna poe ees), Väike-Maarja, avatud 10-15
Menüüst leiad erinevaid magusaid ja soolaseid küpsetisi, kuuma kohvi ning jahutavaid jooke.
Asukoht mugavalt alevi südames ning väiksemaid külalisi ootab mõnus mängunurk.
Palju häid maitseid. Ootame Sind!

Kell 11.30 mälestushetked Väike-Maarja Vabadussõja mälestussamba juures
Kell 12.00 kontsert Väike-Maarja kirikus
esinevad Hanna-Liina Võsa ja Ooper-Kvartett

osta pilet FIENTA.COM 10 eurot,
kohapeal 15 eurot, (üli)õpilane/pensionär 10 eurot

Lisainfo:
Väike-Maarja valla kodukohvikute päev
Väike-Maarja Valla kultuur

Kunstnik Eve Valper tutvustas keskaegseid rõivaid ja riietumiskombeid. Fotod: Heili Tammus

Keskaegne mood ja küünlad pühakule – Vao tornlinnuses peeti annepäeva

26. juulil oli Vao tornlinnus siginat ja saginat täis – peeti annepäeva.

EDGAR TAMMUS
Väike-Maarja muuseum

Nagu juba kombeks on saanud, avas linnus südasuvel uksed kõigile külastajatele, et tähistada Jeesus Kristuse vanaema, Püha Anna nimepäeva. Teada on, et lammaste kaitsepühak Anna eelistas pigem villaseid kaaslasi. Seekord oli valla suurim küla täitunud hobustega, sest samal ajal toimusid Vaos ka ratsavõistlused.

Linnuses jagus tegevust kõigile. Jagasime lugusid linnuse ja küla ajaloost. Meeldiv oli, et nii mõnigi külastaja tõi lagedale enda mälestused seoses tornlinnusega.

Katrin Zirgi juhendamisel sai valada Püha Anna mälestuseks küünlaid. Südantsoojendav aroom reetis, et valamiseks kasutatav vaha ei olnud mitte mingi ersats, vaid ehtne mesilasvaha. Kui veel eriti täpseks minna, siis võib öelda, et vaha oli pärit Lebavere metsades tegutsevatelt usinatelt mesilindudelt, kelle pidamisega Zirk tegeleb.

Keskaegset hõngu aitas luua ajastule vastav muusika. Suokassi eestvedamisel oli võimalus soovijatel selgeks saada nii mõnigi muistne tantsusamm. Meeleolu lõi ka Suokassi ajastule vastav rõivastus.

Ajastutruudes rõivastes osalejad lõid eheda keskaegse õhustiku.

Päeva teises pooles liitus linnuselistega kunstnik Eve Valper, kes tõi endaga kaasa garderoobitäie keskaegseid ihukatteid. Valperi loengus keskaegsetest riietest ja riietumise kommetest leidus palju huvitavat kõigile kuulajaile. Kuid loeng ei piirdunud ainult kuulamisega – iga soovija sai ka ise ajastule kohaselt ümberriietuda. Rõivaid jagus nii meestele kui naistele. Mõnigi asi üllatas. Näiteks oli keskajal naistel tavaks kanda korraga seljas kuni kolme kleiti. Ka meeste peakatete erinevatel kandmisviisidel sai lasta fantaasial lennata.

Meeleoluka päeva lõpuks võis tõdeda, et iga külastaja sai tükikese keskaegset hõngu endaga koju kaasa – oli see siis valatud küünla või uue teadmise näol.

Männisalu küla elab mälestustes edasi

Kunagine Naraka/Männisalu küla, mis asus Väike-Maarja valla praegustel Eipri küla maadel, elab edasi endiste elanike ja nende järeltulijate mälestustes. Tänavu toimus taas traditsiooniline Männisalu küla kokkutulek – seda alati juuli viimasel laupäeval. Esimesest kokkutulekust on möödas juba 52 aastat.

Küla viimane elanik lahkus 1980. aastal, kuid kokku tullakse ikka ja jälle. Traditsioon kestab nii kaua, kuni on neid, kes mäletavad, ja neid, kelle jaoks selle küla lugu on osa nende enda loost.

HEILI TAMMUS

Tänavu kogunes Männisalu küla kokkutulekule 26 inimest. Foto: erakogu

Rakke noormees osales maailmatasemel puhkpillikonkursil

Eesti Noorte Puhkpilliorkester, milles mängib ka Väike-Maarja vallast pärit PATRICK PÄRTEL, osales Hollandis Kerkrade linnas mainekal konkursil World Music Contest 2026. Seal saavutati noorte divisjonis väga tugev kolmas koht. Esikoha pälvisid Kolumbia orkestrid.

Rakke noormees Patrick mängib nii Eesti Noorte Puhkpilliorkestris kui ka Väike-Maarja Pasunakooris trombooni. 2026. aastal lõpetas Patrick Väike-Maarja muusikakooli, kus tema õpetajaks oli Vallo Taar. Patricku osalemist nimetatud konkursil toetas OÜ Ebavere Graanul.

Patrick Pärtel on ainus Lääne-Virumaa noor, kes on valitud mängima Eesti Noorte Puhkpilliorkestris. Foto: Kristel Karjane

Väino Stoltsen tõi Eesti meistrivõistlustelt mitu medalit

Suvi kujunes edukaks Väike-Maarja valla spordivetera-nile Väino Stoltsenile, kes jõudis Eesti meistrivõistlustel poodiumile kolmel spordialal.

14. juunil Tallinnas peetud Eesti meistrivõistlustel sangpommi tõstmises saavutas Väino Stoltsen vanusek-lassis 70+ hõbemedali. Kahe 12-kilose sangpommi pika tsükli tõukamises tegi ta 10 minuti jooksul 90 tõuget.

19. juulil toimunud Eesti meistrivõistlustel rannavõrk-palli paarismängus võitis Stoltsen koos Aarne Innosega vanuseklassis 75+ kuldmedali. Samadel võistlustel osale-sid nad ka vanuseklassis 70+, kus pälvisid hõbemedal.

Edu saatis Stoltsenit ka Tartus peetud Eesti meist-rivõistlustel sulgpallis. Vanuseklassi 70+ paarismängus võitis ta koos Arne Võidulaga hõbemedali ning üksik-mängus lisas medalikogusse pronksi.

SIGRIT STOLTSEN

Emumäel peeti taas Emumäe Etturi maleturniir

Kahe suurema spordivõistluse vahele mahtus Emumäel ka üks veidi rahulikum, kuid sugugi mitte vähem pinge-line jõukatsumine. Seekord asusid võistlejad ruuduliste laudade taha, et Emumäe Etturi maleturniiril selgitada välja kõige tugevamad nupuliigutajad.

Kui jooksurajal ja rattarajal tuleb kiirustada, siis malelaua taga peab oskama hoopis õigel hetkel hoogu maha võtta, mõelda mitu käiku ette ja vastase plaanid ära aimata. Ka seekord jagus malelahingutesse põnevust ning turniiri lõpuks jõudsid parimad mängijad omavahel surnud ringi.

Nagu paaril varasemalgi korral, ei toonud ka seekord-ne turniir ühte kindlat võitjat, vaid esikolmiku kohad jagati omavahel. Parimateks osutusid Heino Hahndorf, Raivo Aun ja Toomas Kütt.

Emumäe Etturi turniir on hea näide sellest, et ruuduli-se laua taga võib pinget ja hasarti olla täpselt sama palju nagu jooksu või rattavõistluse aegu.

Suur tänu kõigile maletajatele, kes turniiril kaasa lõid ja Emumäe taas ühe vahva malepäeva võrra rikkamaks tegid!

ENNO EILO

Emumäe Etturi maleturniiril jagus osalejatele tasavägiseid malelahinguid. Foto: Enno Eilo

Väike-Maarja taustaga Nobedad Jalad. Foto: Martin Kosseson

Nobedad Jalad jooksid Munamäelt mereni

13.–14. juunil toimus juba kümnendat korda teatejooks „Tipust Topini". „Tipust Topini" on tea-tejooks Munamäelt mereni, mille eesmärk on läbida tiimiga järjest joostes 351 km. Tegemist ei ole võistlusega, peamiseks eesmärgiks on inspireerida inimesi liikuma ja külastada joostes Ees-ti kauneimaid paiku. Rada saab alguse Suure-Munamäe tipust ning lõpeb Pirita velodroomil. Väike-Maarja vallas on kolm teatevahetuspunkti – Kärus, Simunas ja Väike-Maarjas. Iga jooksja käib rajal kolm korda. Üksiku etapi pikkus on 8–16 km ja ühe jooksja poolt läbitud kogudistants 25–42 km. Võistluse teeb eriliseks see, et see kulgeb kaks päeva järjest ja magada saab selle aja jooksul minimaalselt, heal juhul paar tundi.

TUULI SAKSA
Väike-Maarja gümnaasiu-mi õpetaja

Sel aastal oli 176 võist-konna seas rajal ka meie võistkond Nobedad Jalad. Võistkonda kuulusid Si-ret Kaasik, Maret Kümnik, Klaarika Lilleorg, Relika Maripuu, Tuuli Saksa, Ak-sel Porroson, Tair Stal-berg, Tanel Kümnik, Janar Moorits ja Tauno Ojasaar.

Kui tavaliselt on selle jooksu ajal ilm ilus olnud, siis seekord algas võistlus vihmasajus ja sadu kestis vahelduva hooga terve esi-mese päeva. Jooksmist see ei seganud, pigem jooksid kõik kiiremini kui oli alg-selt plaanitud. Juba esi-mese päeva lõpuks olime meiegi planeeritud graa-fikust pooleteise tunniga ees. Teise päeva varahom-mikul jõudsime koduvalda, kui Aksel teate Siretile Käru seltsimaja ees üle an-dis. Aitäh Aksli emale Kaie-le, kes ootas meid Kärus plakati, õhupallide ja poti-täie koduse pastaga. Hom-mikul kella 4 ajal on jooksja jaoks selline toetus väga oluline ja annab jõudu.

Väike-Maarjas ootas aga kõiki jooksjaid hommiku-puder Georgi söögitoas, mida korraldajad kirjelda-vad kui legendaarset pea-tuspunkti „Tipust Topini" trassil. Aitäh, Kristiine ja Andri, meie erilise koht-lemise eest! Aitäh, He-lina, need sõõrikud olid ideaalne lõpp kahepäeva-sele pingutusele! Suured tänud ka kõigile teistele, kes varajasest kellaajast hoolimata olid meid tervi-tama ja ergutama tulnud. See tähendas meile palju. Koduvalla läbimine andis tervele võistkonnale jõudu juurde ja Piritale jõudsime planeeritust üle kahe tun-ni varem. Terve võistkon-naga finišijoone ületamine oli ilus punkt neile kahele päevale.

Kui võistlusele eelneva-tel nädalatel valdas meid ärevus – kes muretses vei-di karude pärast, kes selle pärast, kuidas on 24 tunni jooksul kolm korda jooksu-rajal käia – siis nii vahetult enne starti kui jooksu ajal olid muremõtted unus-tatud ja jutt keerles selle ümber, mida järgmine aas-ta peaks teisiti tegema.

Aitäh kogu meeskonna-le, et selle „hullusega" kaa-sa tulite. „Tipust Topini" oli küll raske, kuid üks äge-damaid jooksukogemusi. Nagu võistkonna vaimust aru sain, siis järgmisel aas-tal jälle!

Lääne-Virumaa jooksusari Emumäel – vihm jooksjaid ei heidutanud

Lääne-Virumaa jooksu- ja kõnnisari jõudis 4. juulil taas Emumäele, kus toimus juba 22. Emumäe maastikujooks. Põhja-Eesti kõrgeima tipu nõlvad pakkusid jooksjatele sedapuhku nii tavapärast väljakutset kui ka korralikku vihma, kuid see ei suutnud jooksusõprade entusiasmi vähendada.

Emumäe 6-kilomeetrine rada ei ole kunagi kõige lihtsamate killast. Järsud tõusud, looklev rada ja vahelduv maastik panevad jooksjad proovile ka hea ilmaga. Seekord lisas oma vürtsi ka ilmataat – võistluse ajal sadanud vihm muutis raja kohati libedaks ja poriseks ning nõudis jooksjatelt tavapärasest rohkem tähelepanu ja osavust.

Vihm aga jooksjaid ei heidutanud. Starti tuli üle 200 liikumishuvilise ning Emumäe rajad said taas täis jooksjaid ja kaasaelajaid. Eriti hea meel oli näha rohkelt lapsi, kes võtsid osa erinevatest lastejooksudest. Nii oli Emumäel sportlikku sagimist ja rõõmu kogu päeva jooksul.

Meeste põhijooksus näitas kõige kiiremat minekut Elar Vulla, kes läbis 6-kilomeetrise distantsi ajaga 24.09. Teise koha saavutas Rainer Treilmann ajaga 25.01 ning kolmandaks tuli Rico Kruus ajaga 25.27.

Naiste arvestuses käis eriti tihe rebimine esikoha nimel. Jette Marii Kraam edestas finišis vaid kümne sekundiga Liliana Torni. Kolmanda koha saavutas Kristina Dzjuba.

Võistlustulemused näitasid hästi, et ka keerulistes rajaoludes on võimalik joosta väga kiiresti. Samas ei ole Emumäe maastikujooksu puhul kõige olulisem ainult finišiprotokoll. Sama tähtis on see, et inimesed tulevad rajale, naudivad liikumist ja veedavad ühe sportliku päeva koos.

Emumägi on taas vallutatud. Seekord märjemalt, libedamalt ja pisut porisemalt kui tavaliselt, kuid võib-olla just seetõttu ka meeldejäävamalt.

ENNO EILO

Start antud – ees ootasid Emumäe tõusud. Foto: Riho Lüüs

Aleksandra Varts, Kati-Ly Randviir ja Emili Uudeküll võitsid Eesti täiskasvanute meistrivõistlustel spordipüstoli harjutuses võistkondliku kuldmedali. Foto: Jaanus Raidlo

Eesti juunioride ja täiskasvanute meistrivõistlused laskmises 2026 toimusid Elvas

Väike-Maarja klubi laskurid esindasid Lääne-Virumaad meistrivõistlustel 13. juunil ja seda päris edukalt – võideti individuaalne pronksmedal standardpüstoli harjutuses (Emili Uudeküll 532 punktiga) ja võistkondlik kuldmedal (koosseisus Emili Uudeküll, Kati-Ly Randviir ja Aleksandra Varts). Meie neidude trio nopib juba kolmandat aastat võistkondlikke kuldmedaleid noorte ja juunioride võistlustelt, kuid sellel aastal läksime veelgi kaugemale ja proovisime jõudu ka täiskasvanute arvestuses.

Eesti täiskasvanute meistrivõistlustel 27. juunil alustati spordipüstoli 30+30 lasu harjutust. Esimeses vahetuses läksid laskma Emili ja Aleksandra ning saavutasid jooksvalt võistkondade arvestuses teise koha, seda kaitses ka järgmisena lasknud Kati-Ly ja peale ringmärki olimegi teisel kohal. Ilmuvas märgis oli sama järjekord ja ka siin jäime enne teist vahetust kolme punktiga teisele kohale. Otsustavaks kujunes Kati-Ly duell MäLK-klubi laskuriga. Selles suutis Kati-Ly edestada konkurenti ja vormistas meile võistkondliku kuldmedali. Kogusummas kogusid meie laskurid 1651 punkti, tagant tuli hooga ligemale ka Narva LSK ja võitis hõbemedali 1646 punktiga ja klubi MäLK jäi pronksile 1636 punktiga. Eks meie edu tagas ka võistkonna ühtlane tase ja tehtud isiklikud rekordid: Kati-Lyl 557 punkti ja Emilil 556 punkti. Ka Aleksandra laskis oma isikliku rekordi ligidale (538 punkti). Stabiilsus on edu alus.

Ees ootavad nüüd Põhjamaade juunioride MV ja Euroopa U-18 MV.

JAANUS RAIDLO
Väike-Maarja LaSK

Väike-Maarja laskeklubi laskur Emili Uudeküll osales 6.–8. augustil 26 Eesti koondise koosseisus Põhjamaade juunioride meistrivõistlustel Elvas ja andis panuse võistkondliku kuldmedali võitmiseks ning ka Eesti juunioride uue võistkondliku Eesti rekordi tegemiseks spordipüstoli harjutuses. Kolme peale 1680 punkti on uus Eesti juunioride rekord.

Soovitusi võõrnälkjate sügiseseks tõrjeks

Võõrnälkjatel – Hispaania teeteol ja mustpeanälkjal – on suve teises pooles alanud paaritumis- ja munemisperiood. Nüüd on oluline lisaks isendite tõrjele otsida ja hävitada ka munakogumeid.

ROMAN ZUZJONOK,
Keskkonnaameti loodushoiutööde osakonna vanemspetsialist

Tigude areng sõltub nii ilmastikust (sademed, temperatuur) kui ka toidu kättesaadavusest. Suurem osa kevadel koorunud hispaania teetigudest saavutab meie oludes suguküpsuse juuli lõpust septembrini. Paaritumisele järgneb munemisperiood. Pehmete ja niiskete ilmadega võivad teeteod muneda hilissügiseni.

Teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihti, lehe- ja kompostihunnikutesse ning kasvuhoone servade alla. Sügisel võivad paaritumisküpseks saada ka väiksemad isendid.

Ka mustpeanälkjas, kes kevadel munast koorununa oli seni märkamatult kõdus elutsenud ja kasvanud, muutub augustist alates märksa nähtavamaks. Mustpeanälkjas paigutab munad väikeste kogumitena lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmisse kihti.

Suve teisest poolest alates kuni külmadeni on väga oluline pöörata tähelepanu võõrnälkjate munakogumite otsimisele ja hävitamisele.

Kopuleeruvad Hispaania teeteod. Foto: Margit Turb

Mustpeanälkjas koos munadega. Foto: Ene Grass

Selleks kontrolli regulaarselt varjulisi ja niiskeid kohti, mida päike lihtsasti ei kuivata. Kontrolli perioodiliselt üle ka lillepotid, taimekastid, erinevad alused.

Korja kokku tigude munakogumid ja vala need keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunneb ära selle järgi, et need on üksteisele lähestikku ning on värvuselt valkjad või veidi klaasjalt läbipaistvad.

Jätka ka nälkjate kombineeritud tõrjega:

- aktiivne tõrje – näiteks isendite käsitsi korjamine ja hävitamine, suurtes ja keerulistes levikukolletes ka mürgitamine;
- meelituspüünised (nt õllelõksud);
- kunstlikud varjepaigad (lauajupid, matid jms), mille alla nälkjad varjuvad ning kust neid on päeval lihtsam kokku korjata ja hävitada.

Surmatud nälkjad ja munad võib matta vähemalt labidasügavusse mulda, panna kõrge temperatuuriga biokompostrisse, viia suletud kilekotis nälkjakonteinerisse või segaolmejäätmete konteinerisse. Veendu enne, et kõik nälkjad oleksid surnud.

Hoia aed hooldatuna

Hoia puhmiku- ja põõsaalused, erinevad piirded, seinaäärad hooldatuna.

Lõika koltunud püsikute varred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi.

Komposti aiajäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalituse poolt ette nähtud lahendusi. Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsi jm aiajäätmeid viia loodusesse, kuna nii käitudes hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi!

Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele. Samuti puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat.

Kuidas vältida võõrnälkjate toomist oma aeda?

Hoidu niisuguste taimede ja mulla toomisest, mis võivad olla saastunud võõrnälkjate või nende munadega. Kui kahtlustad või tead, et müügikohas on võõrnälkjaid, väldi võimalusel ostu.

Uusi taimi aeda tuues tee neile hoolikas kontroll, võimalusel hoia eelnevalt nn karantiinis ja istuta seejärel paljasjuursena.

Laenatud või kasutatud aiatehnikat esmakordselt kasutades puhasta see enne hoolikalt. Nii väldid ka umbrohtude levikut.

Võõrnälkjad võivad levida ka sõidukite, küttepuude, mullaga – kõigega, kuhu neil on õnnestunud kinnituda või oma munad paigutada. Kui leiad kasvõi ühe võõrnälkja, hukka ta kiiresti. Nii ei jõua nad uues piirkonnas kanda kinnitada.

Võõrnälkjate tõrje on tulemuslik, kui teha seda järjepidevalt koostöös kogukonnaga kogu naabruses. Räägi naabritega ja julgusta ka neid tõrjes kaasa lööma!

Teata võõrnälkja leiust teokaardi vahendusel: teokaart.keskkonnaamet.ee

Kuidas võõrnälkjaid ära tunda, loe lähemalt Keskkonnaameti kodulehelt: keskkonnaamet.ee/voornalkjad.

Autor ja lavastaja Antto Terras (FIN), kunstnik Jaanus Laagriküll

22.09.26 kell 19 Rakke kultuurikeskuses

Pilet 29 €, sooduspilet 26 € müügil Piletilevis ja kohapeal
Piletite eelmüük Liina, tel 5558 0655

AVATUD KOHVIK

Transpordisoovist anna teada Katrin, tel 5199 1379 ja Hele, tel 5560 2654

PILETID MÜÜGIL FIENTAS: EELMÜÜGIST 15€ (KUNI 10.08) KOHAPEAL 17€, EELMÜÜGIPILETI HINNAS ON VÄHJASUPP

kultuur.v-maarja.ee
FB: Väike-Maarja Valla Kultuur

ÜRITUSED

AUGUST

R, 14.08	kell 18 Simuna rahvamajas VHK keelpilliorkester ja Rasmus Puur.
L, 15.08	kell 11 Rakke kultuurikeskuses Rakke päev. Kell 13 esineb Marko Matvere.
L, 15.08	kell 19 Ao näkiuurimiskeskuses kontsertetendus „Loll on raske olla“, kohvik Udukukkel. Osta pilet www.fienta.com 17 eurot.
N, 20.08	Väike-Maarja vallas KODUKOHVIKUTE PÄEV. kell 12 Väike-Maarja kirikus Hanna-Liina Võsa ja Ooper-kvarteti kontsert. Osta pilet www.fienta.com 10 eurot, kohapeal 15 eurot, (üli)õpilane/pensionär 10 eurot.
R, 21.08	kell 15 Rakke raamatukogus Aime Kinnepi 80. sünniaastapäeva meenutusõhtu.
K, 26.08	kell 18 Rakke linnamäe staadionil Lääne-Virumaa laste jalgrattasari. Eelregistreerimisel 3 eurot, samal päeval 5 eurot. Info: janetehuviring@gmail.com.

SEPTEMBER

E, 21.09	kell 13 Loksa kalmistul, kell 14 Vistla memoriaalil Porkuni lahingu aastapäeva tähistamine.
T, 22.09	kell 19 Rakke kultuurikeskuses teatrietendus „Stockmann Yard – kaubamaja kurikaelad.“ Täispilet 29 eurot, (üli)õpilane, pensionär 26 eurot, osta Piletilevist, Piletimaailmast või kohapealt.

NÄITUSED

Väike-Maarja raamatukogus Marika Jõksi Petrõkivka (Ukraina) maalingustiilis pildid „Jalutades läbi lillede“. Näitus on avatud 8. juunist 28. augustini.
Rakke kultuurikeskuses Liina Laaneoja KROKIINÄITUS 5. augustist 15. novembrini.

Kui soovid sisestada oma ürituse kultuurikava.ee, saada info aadressile maire.haava@v-maarja.ee. Edastatav info peaks sisaldama sündmuse nimetust, toimumise kuupäeva, kellaaega ja asukohta, esinejaid ning fotot või visuaali. Lisada võib ka rohkem sisukirjeldust.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

GERMO SIIM 07.06.2026
NELE-LIIS SIIM 07.06.2026
RASMUS FUCHS 11.06.2026
RICO LEIST 26.06.2026
EMILIA PENT 28.06.2026
LOREEN SIIM 01.07.2026

Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas

Õnnitleme

91
KOIDU LAISSAAR 19.09.
TÕNU JOOST 20.09.

90
ANTS KIIGEMÄGI 02.09.

87
EEVI SAAGE 01.09.
ELLEN LOSSI 12.09.
AINO KIVISAAR 18.09.
MAIMU AMBOS 29.09.

86
MALLE JERMOLAJEV 21.09.
BORIS KHOMUTOV 25.09.

85
VAIKE PÄRN 14.09.
EVI NIKKER 21.09.

80
IVAR-EERIK KOMP 22.09.

75
ARVO SIRGMETS 01.09.
RAIVO KAUER 01.09.
ENE KRUVE 16.09.
ÜLO LIIV 23.09.
LEO RAADIK 23.09.

70
LIA LEITEN 04.09.
EVE SIPRA 10.09.
MARE MÄGI 10.09.

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja vallavalitsus

Lehes õnnitletakse väärikasse ikka jõudnud vallakodanikke. Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema nimi õnnitluse juures, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Mälestame

Ei võta sõnad leinavalu,
ei kuivata nad pisaraid ...

VIIVE PUUSEP	07.06.1944–07.06.2026
KALEV KADAK	03.08.1969–28.06.2026
ANTS KING	09.02.1948–07.07.2026
KALJU STEINBERG	23.12.1948–15.07.2026
ALEKSANDR TALJA	25.02.1962–16.07.2026
JAAN KANGRO	22.01.1960–25.07.2026

Koguduste teated

VÄIKE-MAARJA KOGUDUS
Tamme 4, Väike-Maarja
Jumalateenistused pühapäeviti kell 13 kirikus

Augustis:
16.08 ja 30.08 jumalateenistus. Teenib diakon Juhan Rumm.
23.07 missa. Teenib õpetaja Tauno Toompuu.

Septembris:
Jumalateenistused pühapäeviti kell 13 kirikus

Diakon Juhan Rumm, tel 5345 0943, juhan.rumm@eelk.ee.
Õpetaja Tauno Toompuu, tel 529 0651, tauno.toompuu@eelk.ee.
Juhatuse esinaine Airi Einsalu, tel 521 2739, airieinsalu@gmail.com
Leinamajas Tamme 3 saab läbi viia matusetalitusi. Info tel 5664 9757.

AVISPEA KOGUDUS
Avispea küla

Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30

Tel 323 5450, 524 1982
e-post avispea@ekklesia.ee
Koduleht https://avispeakogudus.wixsite.com/kogudus

SIMUNA KOGUDUS
Allika 3, Simuna

Jumalateenistused pühapäeviti kell 11.

Diakon Oliver Vitskovski, tel 5902 6506, oliver.vitskovski@eelk.ee
Õpetaja Tauno Toompuu, tel 529 0651, tauno.toompuu@eelk.ee.
Juhatuse esimees Ainar Ojasaar, tel 529 0647.

RAKKE KOGUDUS
Oru 6, Rakke
Jumalateenistus pühapäeviti kell 15.

Saada sõnum: tel 5623 1313,
e-post rakke.kogudus@gmail.com
Koduleht http://rakkekogudus.weebly.com/

Kalmistumeistrid

Väike-Maarjas – Heili Talpsepp, tel 516 1809
Simunas – Sirje Prual, tel 524 7944
Aos – Aili Uustalu, tel 524 6501

RAKKE PÄEV

15. augustil 2026 kell 10–15

Rakke kultuurikeskuses

kultuurv-maarja.ee
FB: Väike-Maarja Valla Kultuur

- **kell 10–15 laat**
- **Ootame laadakauplejaid!**
  Info ja registreerimine telefonil Liina 5558 0655

- **kell 11 Liina Laaneoja näituse avamine, krokii töötuba**
- **Etnowerk rõivaste näitusmüük**
- **Vaike kangatuba**

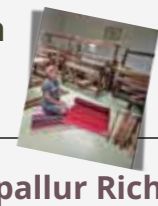

- **kell 11.30 trikijalgpallur Richie Kaljulaid, kes õpetab selgeks ka mõne triki**
- **kell 12 kultuurikandjate kontsert**
- **kell 13 Marko Matvere**
  KÕRGE MERE PÄÄL

Lilli loovus-ja mängukeskuse batuut
Näomaalingud
Avatud kohvik Udukukkel

- **15. augustil kell 19 Aos Näkiuurimiskeskuses kontsertetendus LOLL ON RASKE OLLA**
  Gaute Kivistik ja Margo Mitt
- **Õhtuse kontserdi piletid Fientast: eelmüügis 15€ (kuni 10.08), kohapeal 17€, eelmüügipileti hinnas on vähjasupp**

* va retseptiravimid ja kinkekaardid.
Pakkumine kehtib üle 60-aastastele Euroapteegi püsiklientidele igal esmaspäeval ja pensionipäeval 5. kuupäeval Väike-Maarja Euroapteegis.

GDD Viimistlus OÜ pakub siseviimistlust:
- Tapeetimine
- Seinte ja lagede pahteldamine
- Värvimine
- Dekoratiivseinad

Gudrun Reinmets
Maaler, tase 4
Kutsetunnistuse nr 186162

Mark Ernits
Maaler, tase 4
Kutsetunnistuse nr 198790

GDD viimistlus OÜ

Kontakt: gddviimistlus@gmail.com
tel 5193 1005 (Gudrun Reinmets)
tel 5689 1829 (Mark Ernits)

ROTAKS Eminent PRINS

Rotaksi laomüük

Lemmikloomatoidud

Pikk 30, Väike-Maarja, 46202 Lääne-Viru maakond

Tervendav mer. massaaž.
Hea kingitus endale või sõbrale.
Saab tasuda STEBBY kontolt.
Info: Eipri külas,
tel 5323 9228 Anti, lotusmassaaz.ee/hinnakiri

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID
- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm

Gustav Aasumets
(kutsetunnistus 141998),
tel 5919 2441

Reigo Alas
(kutsetunnistus 141999),
tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

VaimuVägi

Väljaandja
Väike-Maarja vallavalitsus,
tel 329 5750

Toimetaja
Heili Tammus, 329 5759,
heili.tammus@v-maarja.ee

Tiraaž 2700

Küljendus
MK Meedia OÜ,
info@mkmeedia.ee

Trükk Printall AS

Kanne Omniva

Ilmub kord kuus (v.a juulikuu) ja toimetatakse tasuta kõikidesse postkastidesse üle valla. Materjale ja reklaame saab saata iga kuu **25. kuupäevaks.**

Loe vallalehte Vaimu Vägi internetis v-maarja.ee/vallaleht/vallaleht/vallaleht-vaimuvagi